

Alapszövetek, bőr

Dr. Katz Sándor Ph.D.

Sejt: az emberi testet felépítő alapegység.

Szövet: különböző sejtek és sejtközötti (intercelluláris) anyagok kombinációja, amely egy vagy több specifikus funkció ellátására hivatott.

I. HÁMSZÖVET

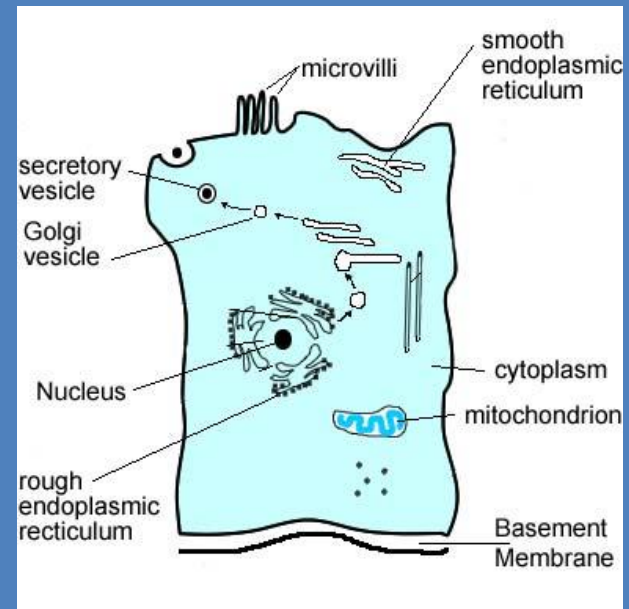
II. KÖTŐSZÖVET

III. IZOMSZÖVET

IV. IDEGSZÖVET

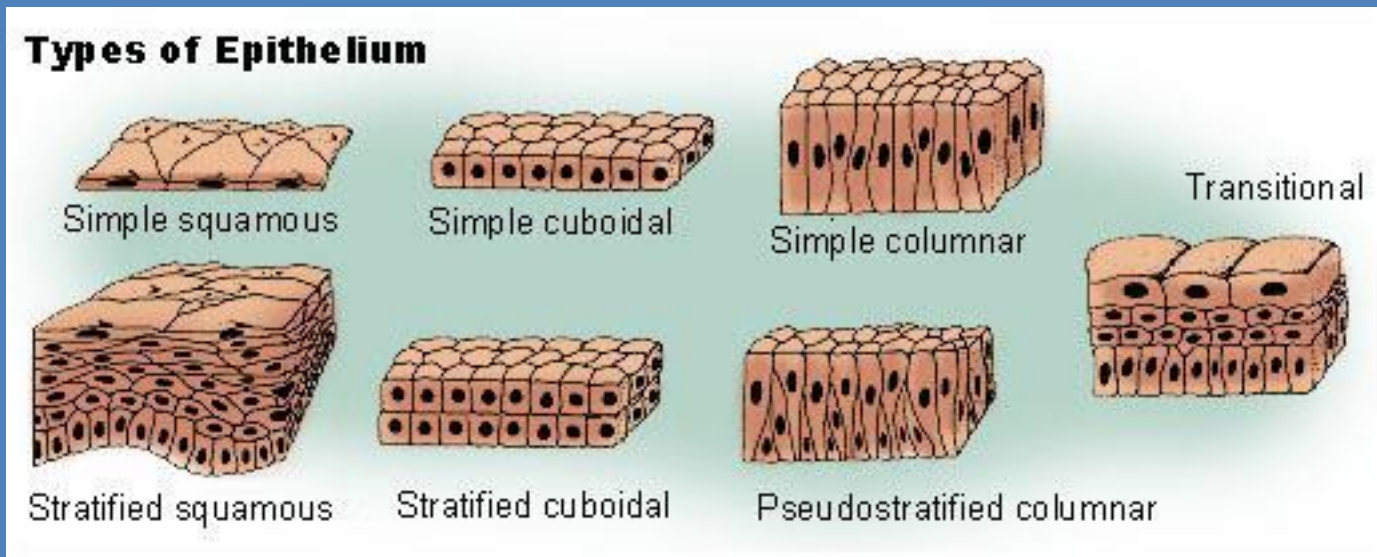
I. HÁMSZÖVET

- Az ellátandó funkció szerint elkülönítünk: fedő-, mirigy- és érzékhámot.
- A hámsejtek a bazális membránon helyezkednek el.
- Oldalai: *bazális, laterális és apikális.*

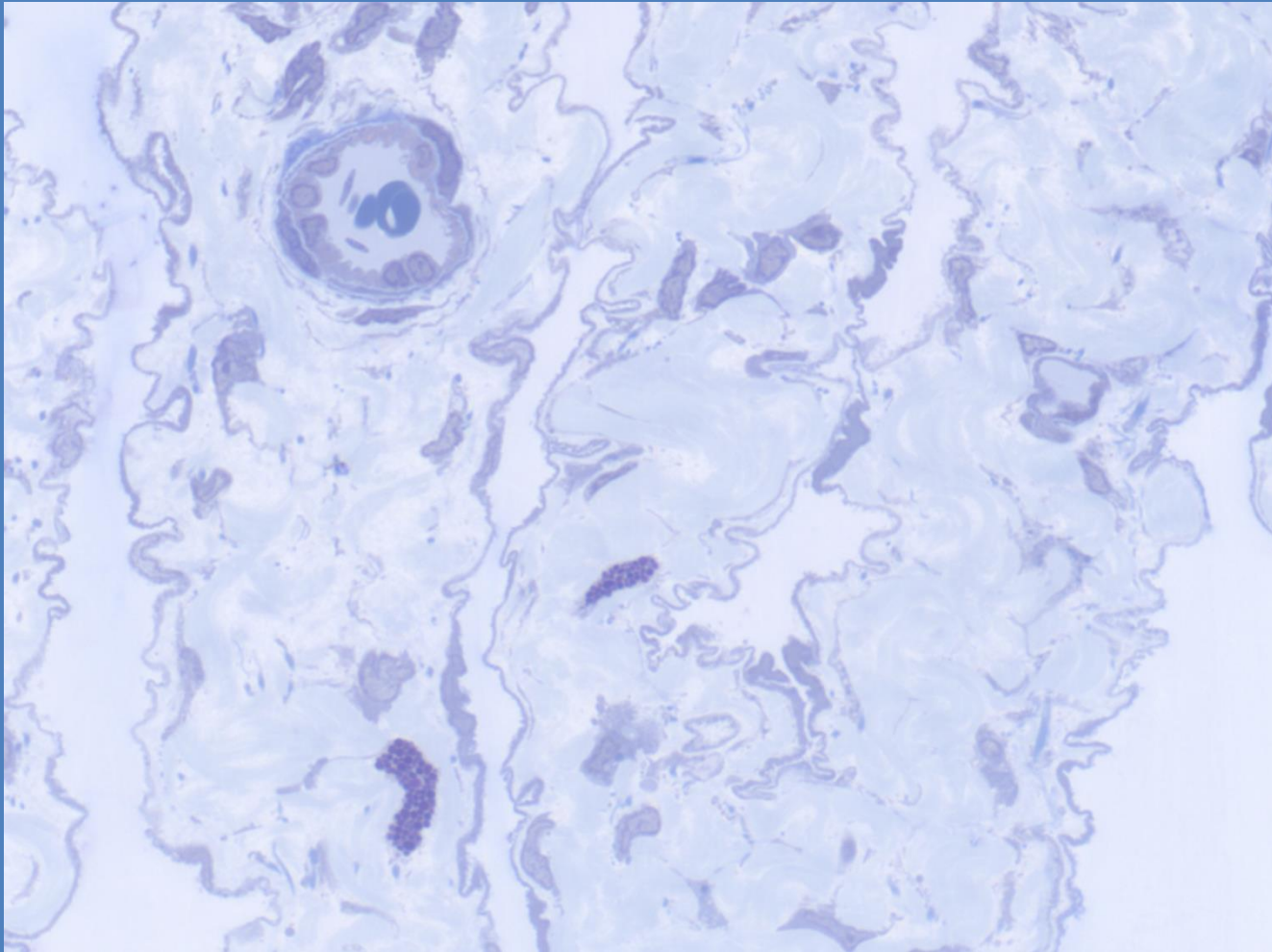

FEDŐHÁM

A hámot felépítő sejtek alakja alapján elkülönítünk: *lap-, köb- és hengerhámot*, ill. a felépítő sejtrétegek száma alapján *egyrétegű és többrétegű hámot (epitéliumot)*.

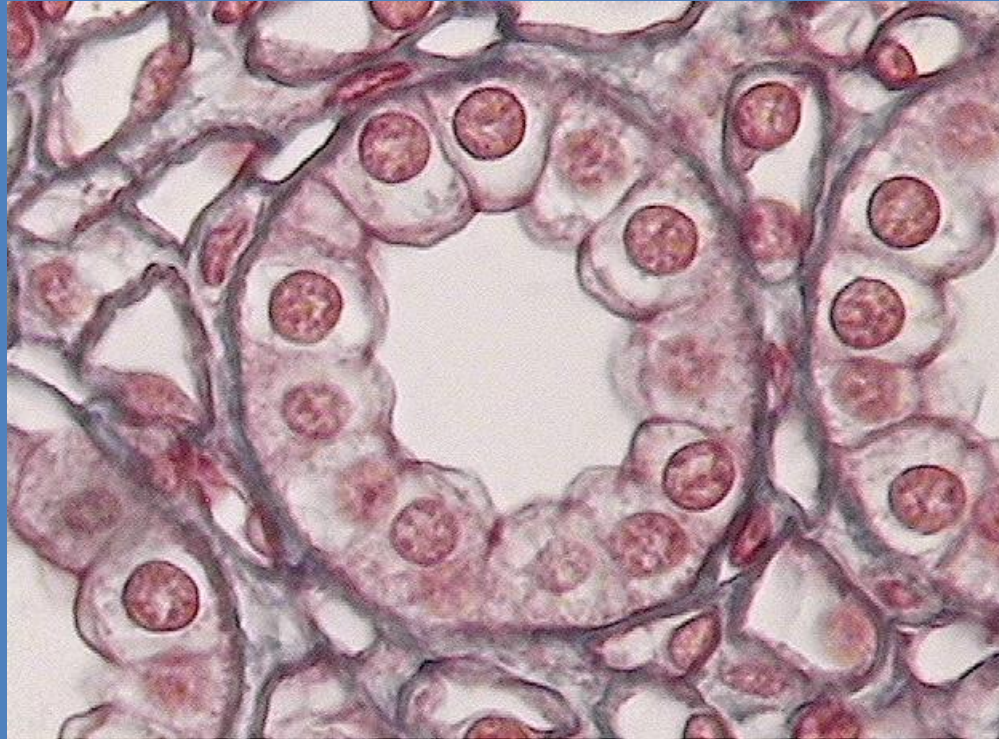

Egyrétegű laphám

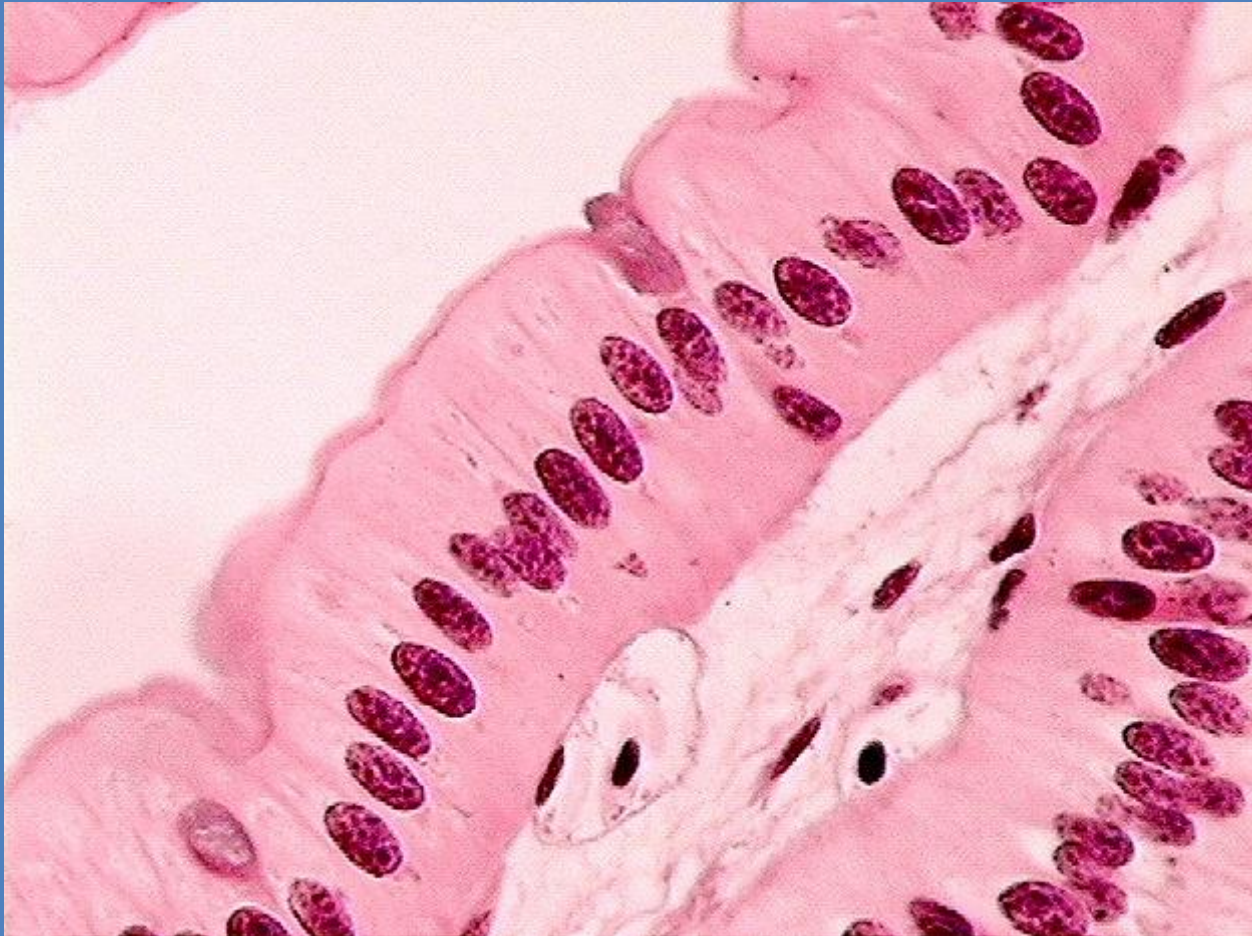
Mesothel – nagy cseplesz

Egyrétegű köbhám

Vese – tubulus rendszer

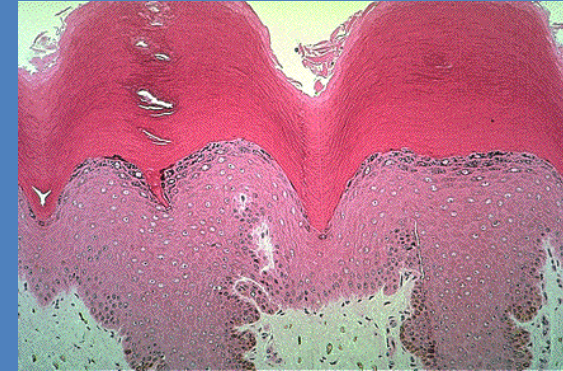
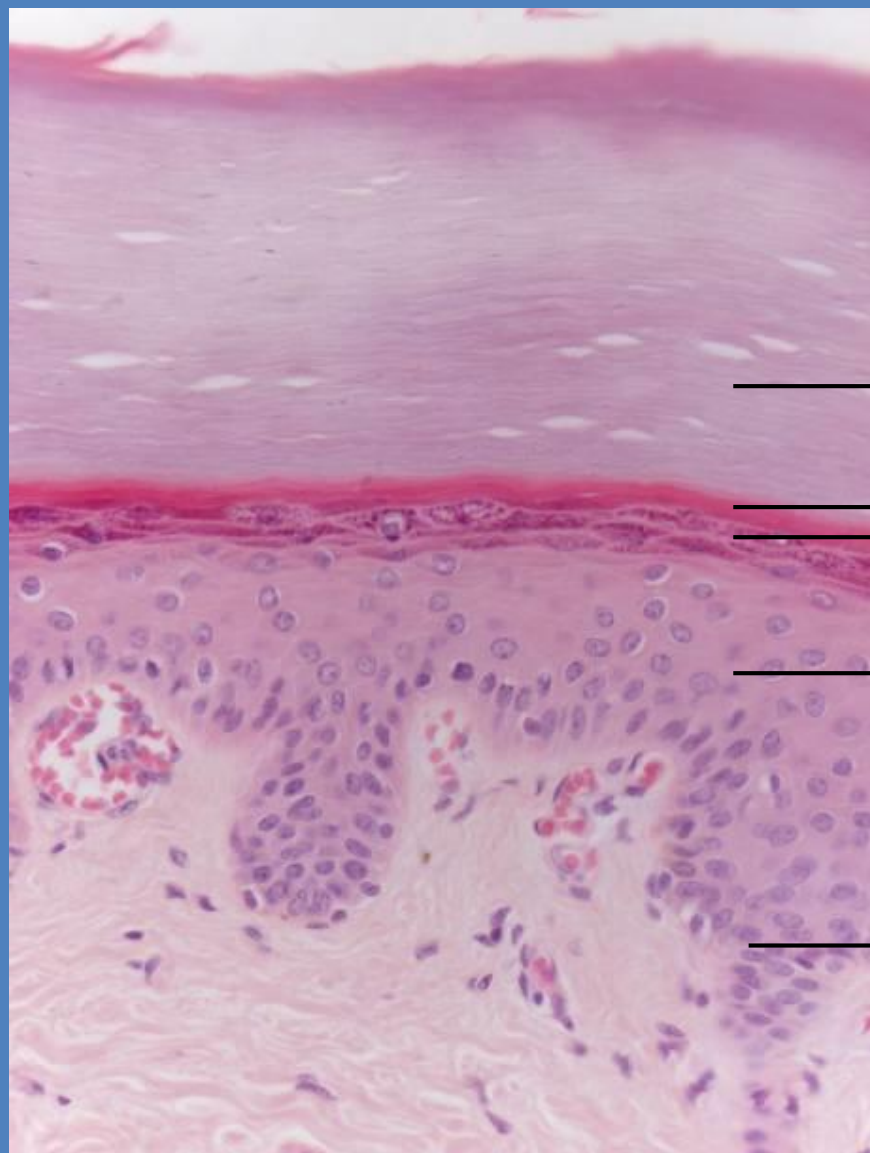
Egyrétegű hengerhám

Vékonybél

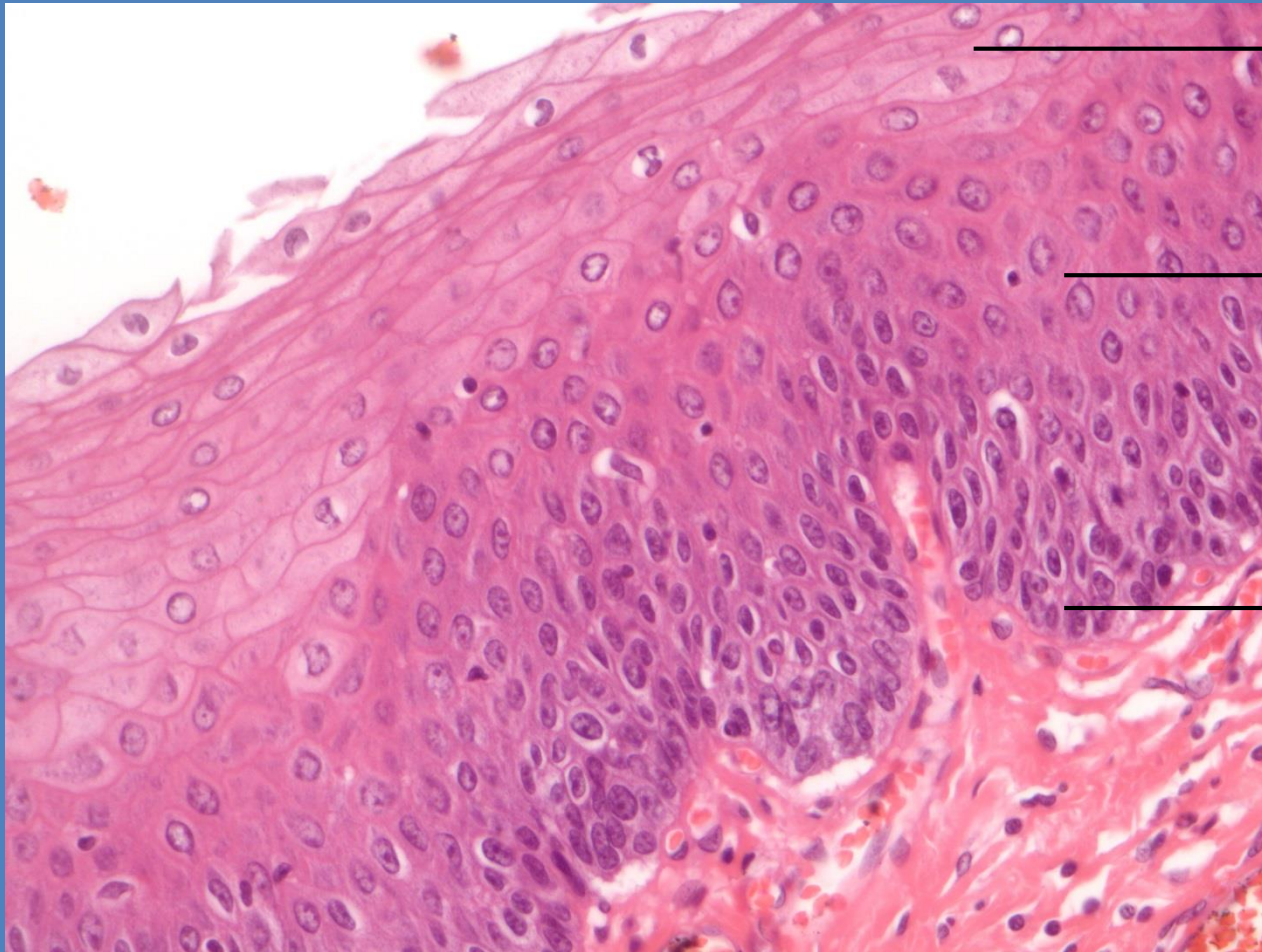
Többrétegű elszarusodó laphám

- Stratum corneum
- Stratum lucidum
- Stratum granulosum
- Stratum spinosum
- Stratum basale

Epidermis, bőr

Többrétegű el nem szarusodó laphám

Stratum planocellulare

Stratum spinosum

Stratum basale

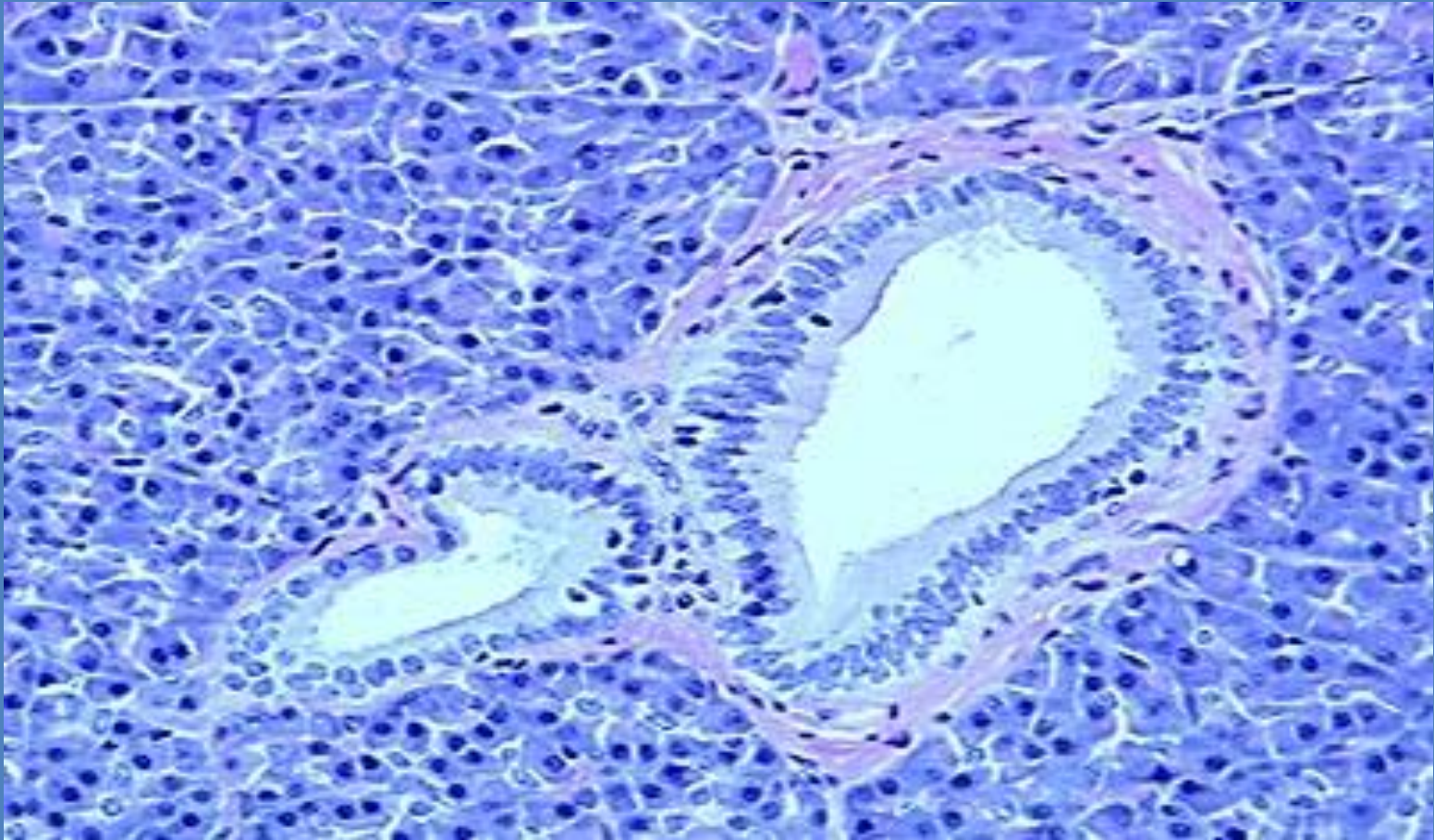
Nyelőcső hámja

Többrétegű köbhám

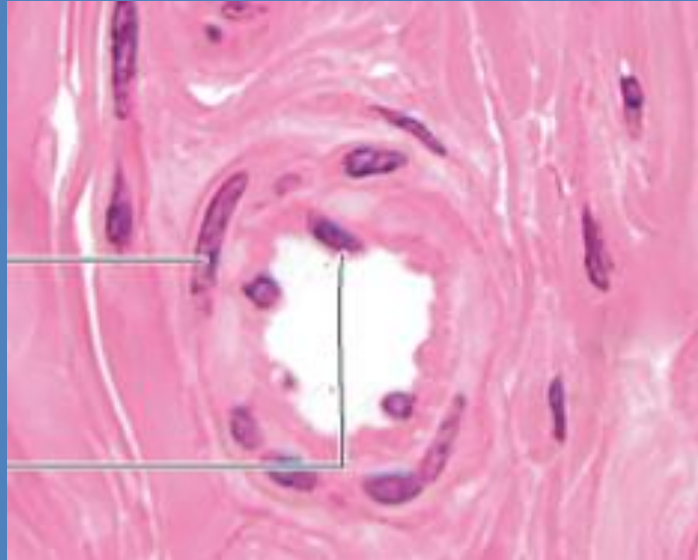
Verejtékmirigy – kivezetőcső

Többrétegű hengerhám

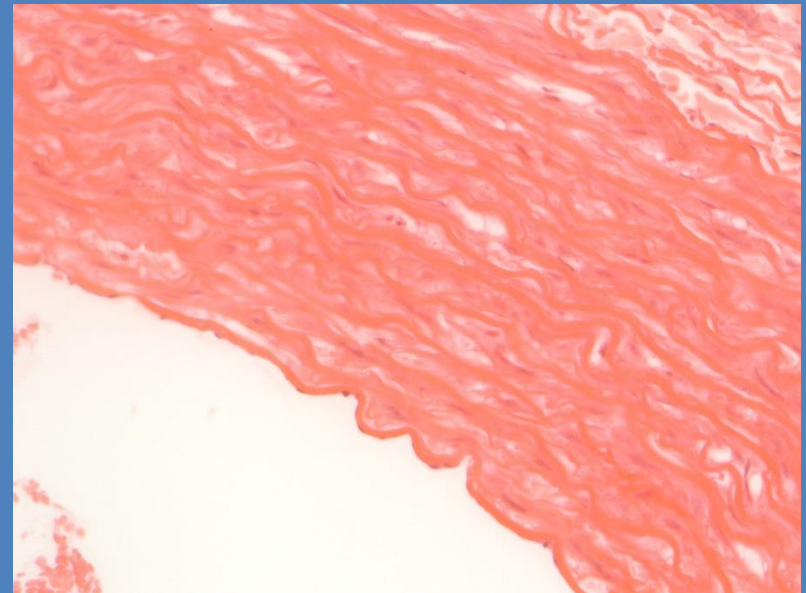
Ductus interlobularis

Endothelium – ereket bélelő hám

Pericyta

Endothel sejt

Többsoros csillósörös hengerhám- (légzőhám)

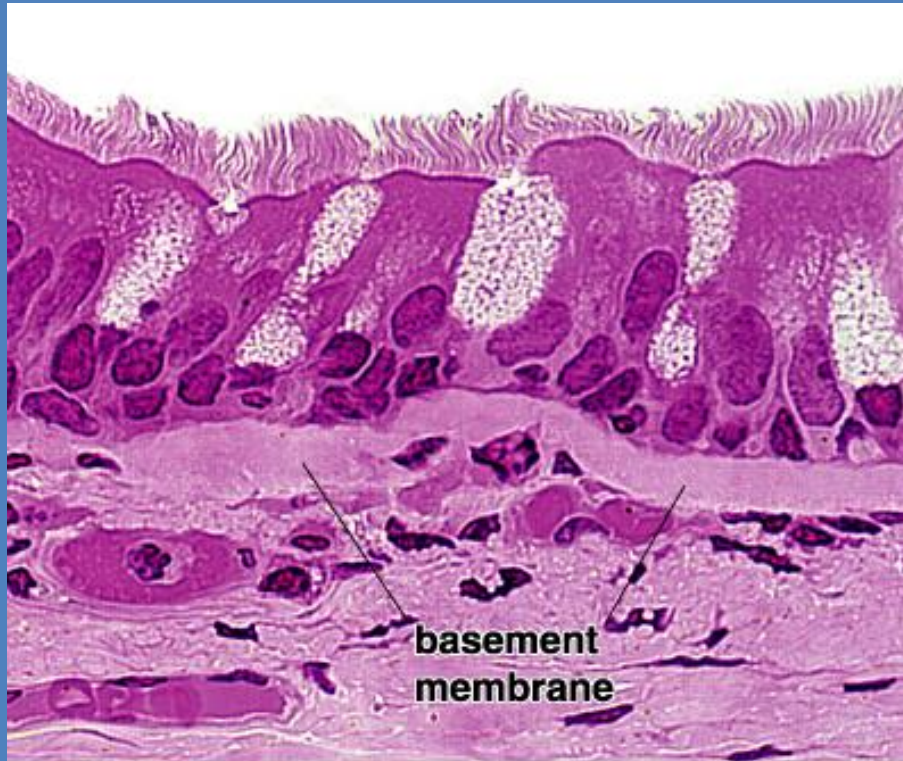
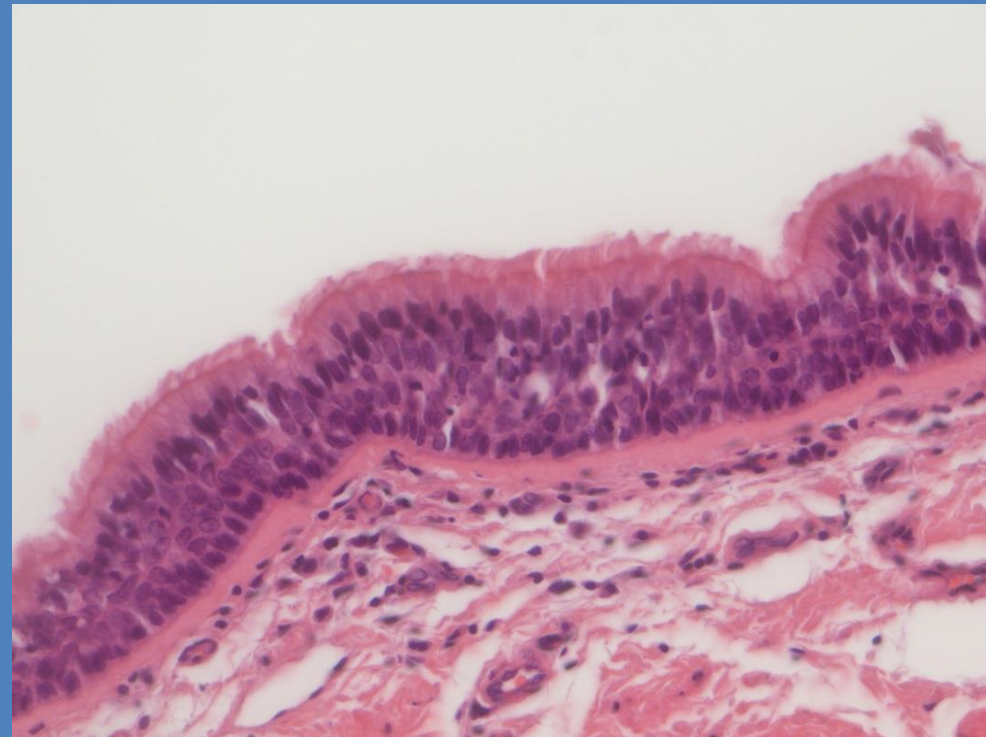
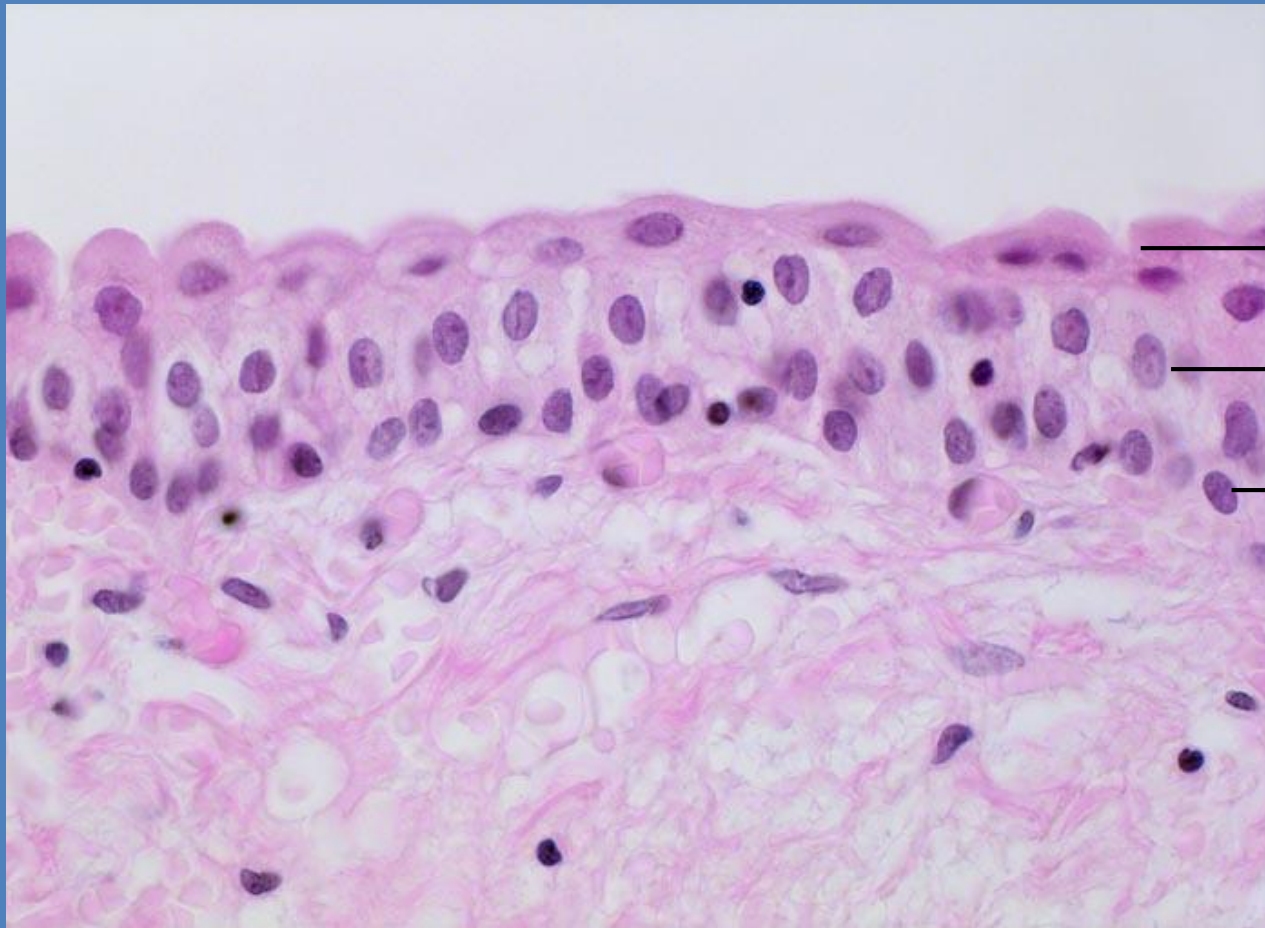

Figure 4.16. Tracheal basement membrane: photomicrograph of an H&E-stained section of the pseudostratified ciliated epithelium of the trachea. X450.

Speciális többrétegű hám: *urothelium*

Ernyősejtek

Körte alakú sejtek

Bazális sejtek

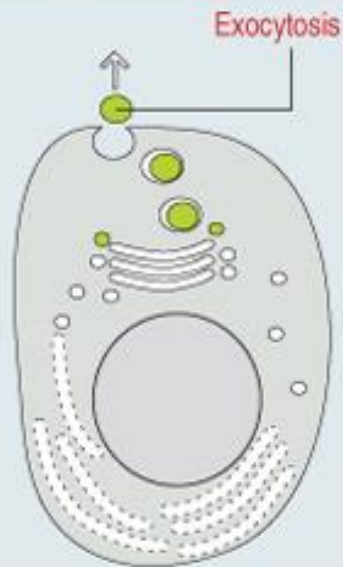
Húgyhólyag

MIRIGYHÁM

A mirigyek váladékukat kivezetőcsövek segítségével a test vagy testüregék felszínére juttatják (*exocrin mirigyek*), vagy közvetlenül a véráramba ürítik, mint hormont (*endocrin mirigyek*).

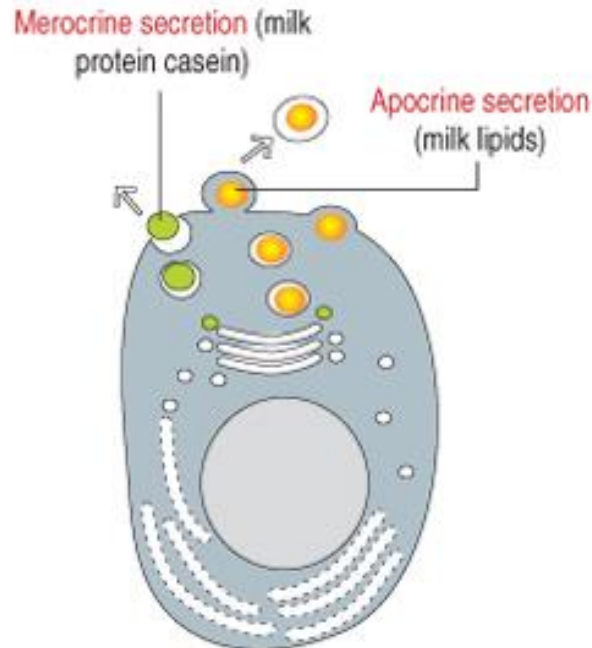
Exocrin szekréció

Merocrine secretion

The secretory vesicle approaches the apical domain of an epithelial cell. The vesicular membrane fuses with the plasma membrane to release its contents into the extracellular space.

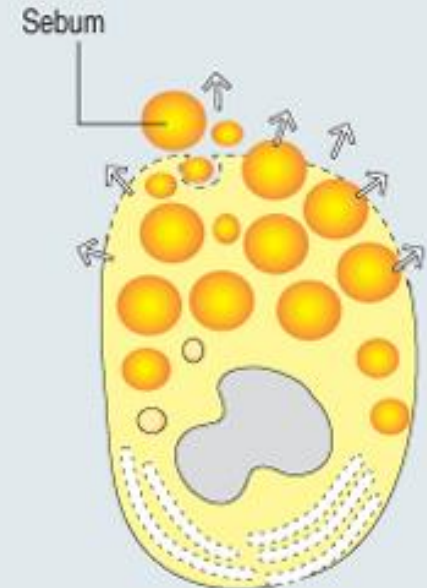
The fused plasma membrane can be taken back into the cell by **endocytosis** and recycled for further use by secretory vesicles.

Apocrine secretion

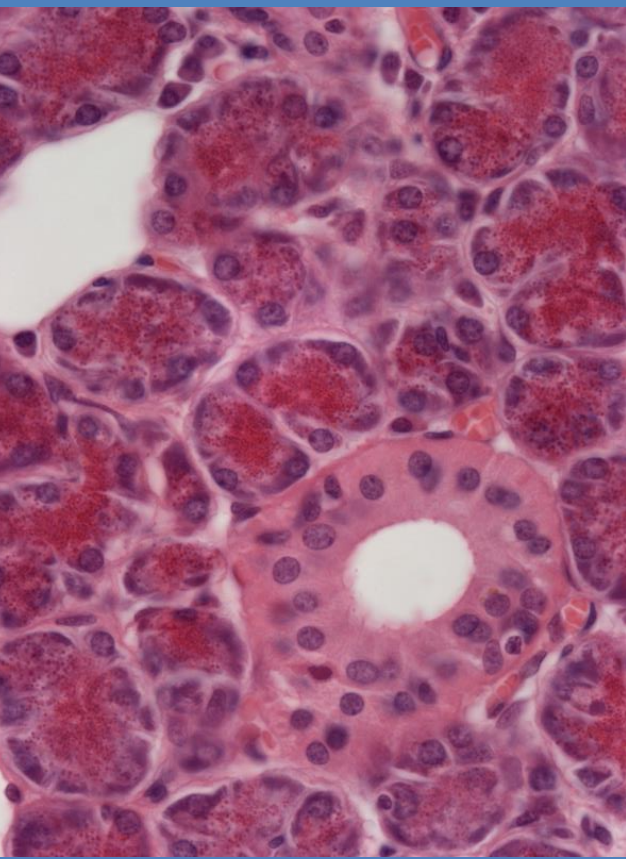
Some of the apical cytoplasm is pinched off with the contained secretions.

Mammary gland secretes milk lipids by apocrine secretion and the milk protein casein by merocrine secretion.

Holocrine secretion

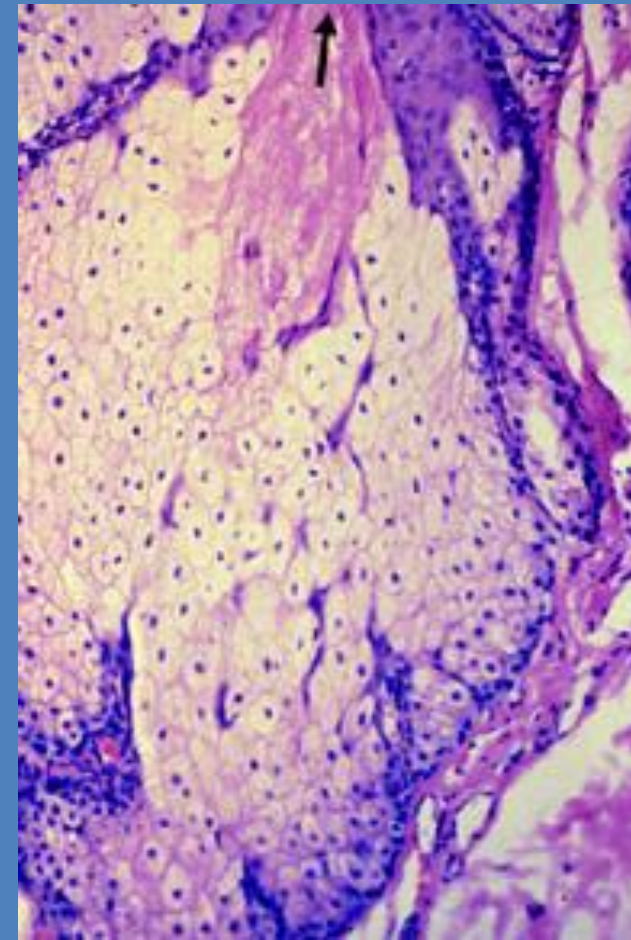
The cell produces and accumulates a secretory product in the cytoplasm, such as **sebum** in sebaceous glands, and then disintegrates to release the secretory material.

Merocrine mirigy

Apocrin mirigy

Holocrin mirigy

ÉRZÉKHÁM

Az érzéksejtek **receptorként** **funkcionálnak.** A beérkező *stimulusokat* (fény, kémiai anyag, mechanikai behatás, fájdalom) *elektromos jellé* alakítják és az idegeken keresztül továbbítják.

II. KÖTŐSZÖVET

A hám-, izom- és idegszövet főleg sejtés elemekből épül fel. A kötőszövet *sejtés és nagy mennyiségű intercelluláris anyagból* (extracelluláris mátrix), ami lehet *folyékony, félfolyékony és szilárd*.

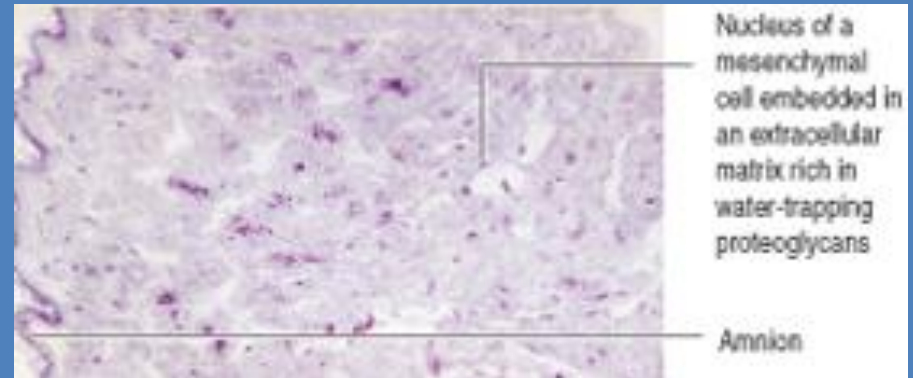
KÖTŐSZÖVETI SEJTEK I.

Rezidens (állandó) sejtek:

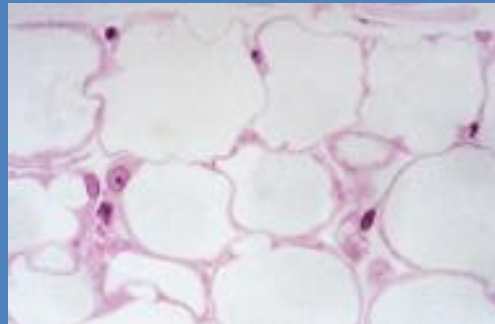
- *fibroblast* (inaktív forma: *fibrocyta*):
intercelluláris mátrix termelése

- *mesenchymalis sejt* :
pluripotens sejt, minden kötőszöveti sejt a mesenchymából ered

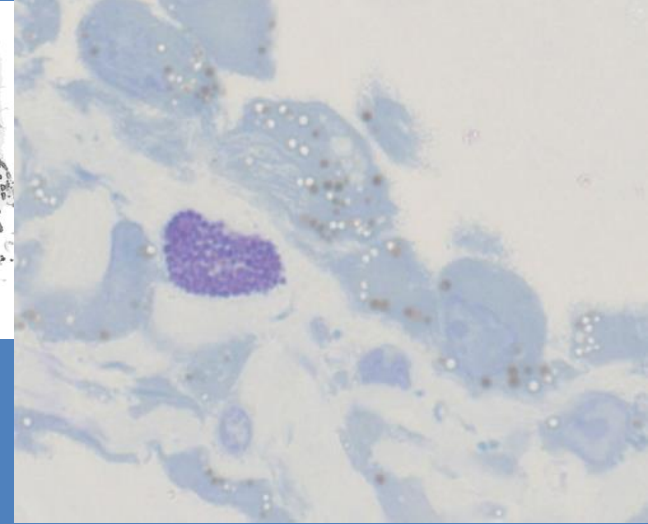
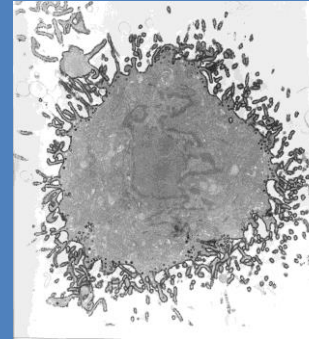

- *adipocyta*:

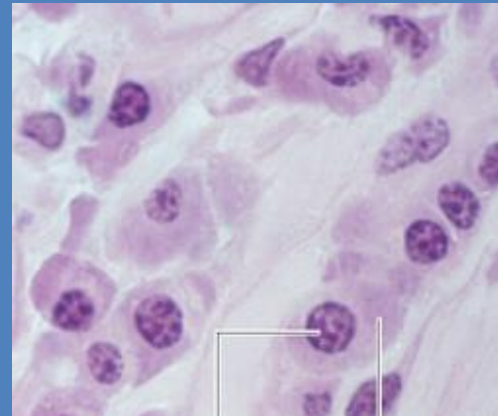
KÖTŐSZÖVETI SEJTEK II.

- *macrophagok*: phagocytosisra és antigénprezentációra képesek
- *hízósejt*: hisztamin, heparin felszabadulás allergiás reakciók során

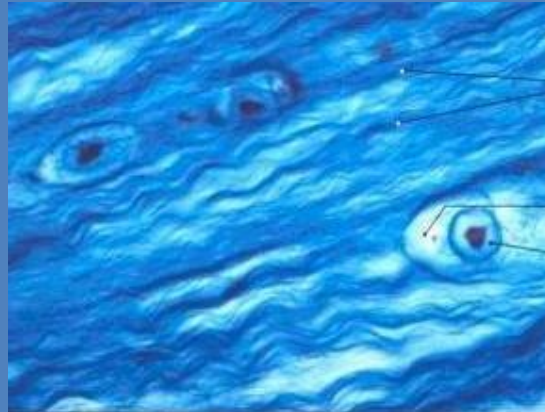
Mobil sejtek:

- *plasma sejt*: B-lymphocytákból származnak; immunoglobulin termelés
- lymphocyták
- neutrophilek
- eosinophilek
- basophilek
- monocyták

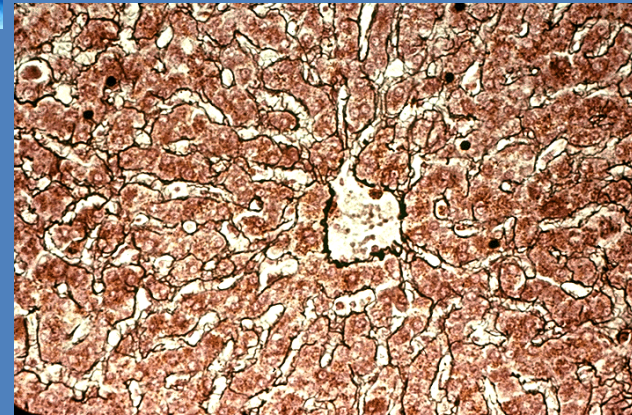

KÖTŐSZÖVETI ROSTOK

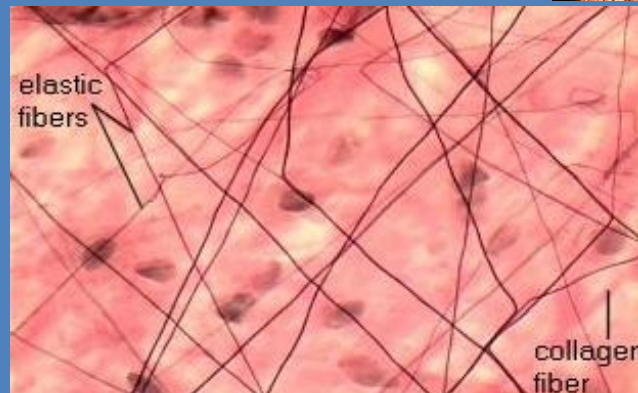
- *Kollagénrost*

- *Retikuláris rost*

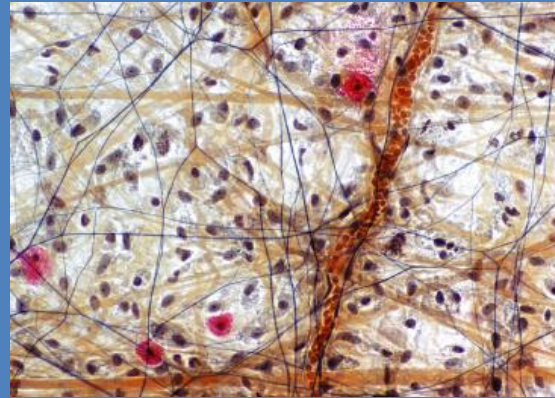

- *Elasztikus rost*

KÖTŐSZÖVETI TÍPUSOK I.

- *Areoláris kötőszövet*

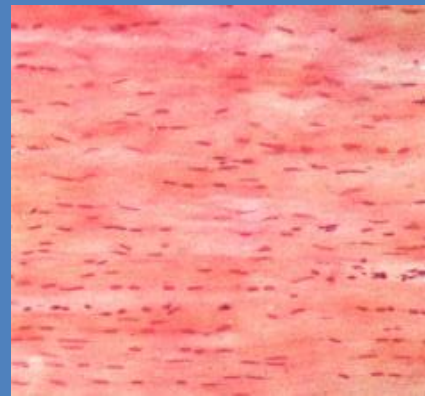
Mesenterium

- *Rendezetlen tömött rostos kötőszövet*

Emlőmirigy

- *Rendezett tömött rostos kötőszövet*

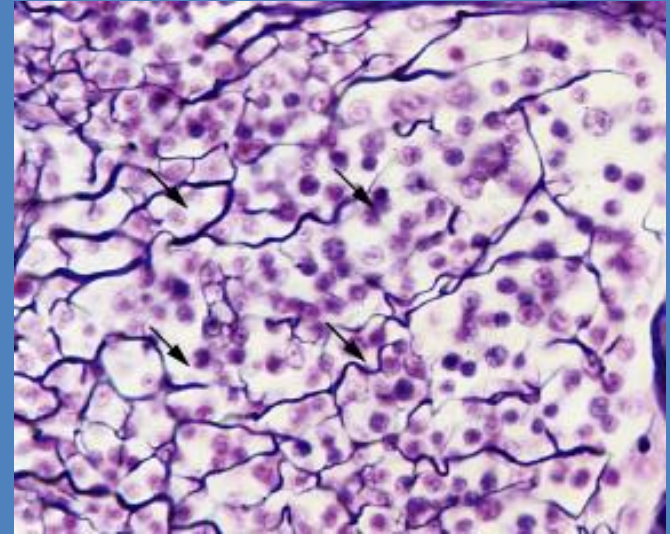

Ín

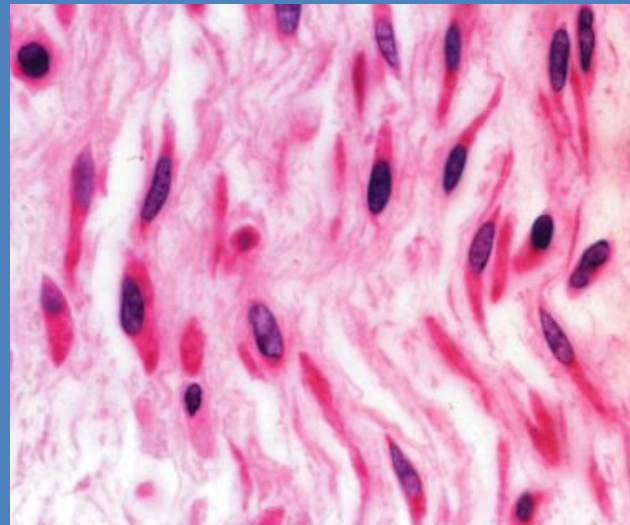

KÖTŐSZÖVETI TÍPUSOK II.

- *Retikuláris kötőszövet*
- *Embriónális kötőszövet*

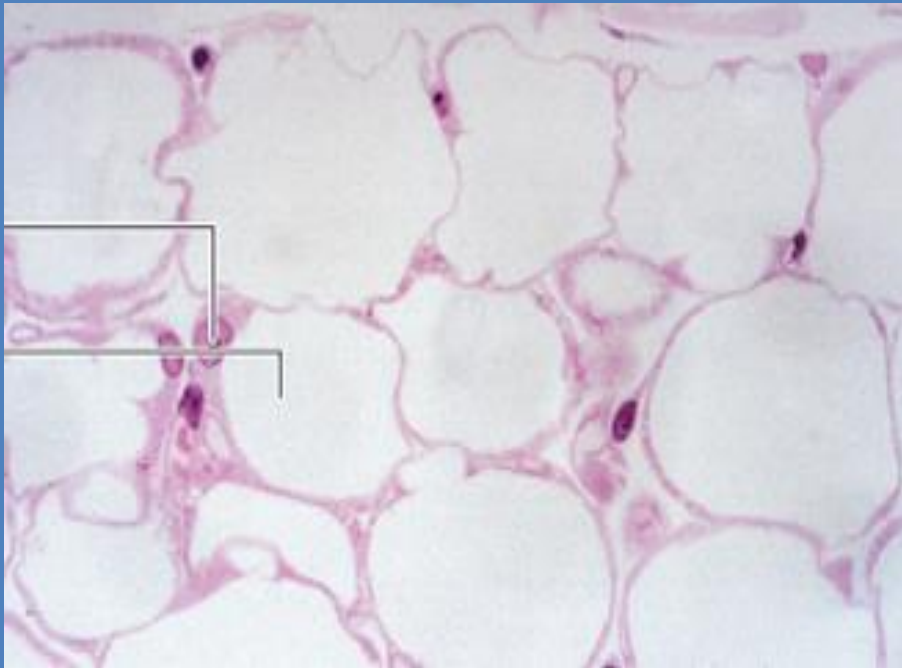
Nyirokcsomó

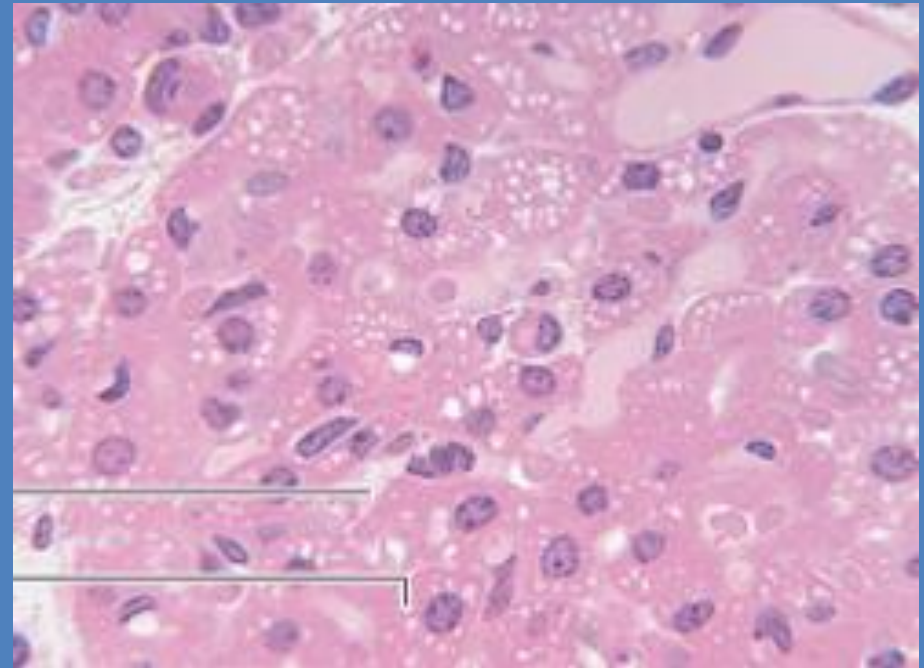
Mesenchymalis szövet
fejlődő magzattól

KÖTŐSZÖVETI TÍPUSOK III.

- *Zsírszövet*

Unilocularis adipocyták
(fehér zsírszövet)

Multilocularis adipocyták
(barna zsírszövet)

TÁMASZTÓSZÖVET

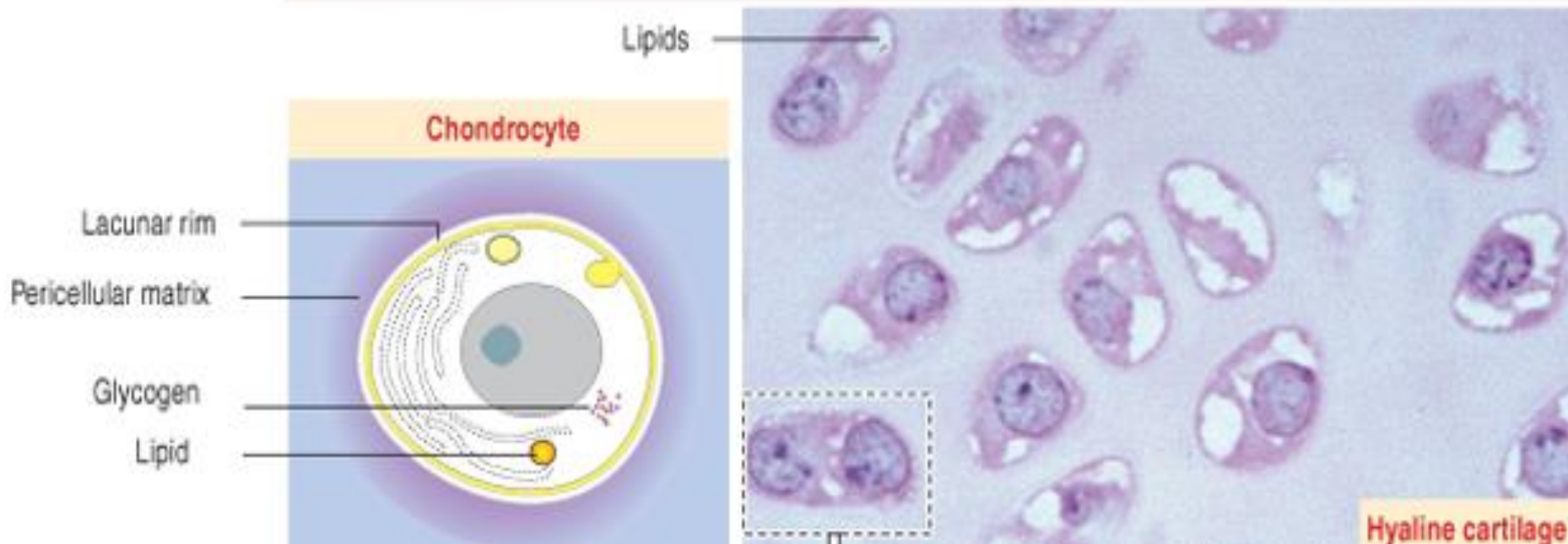
A test vázát adó szövetek: csont, porc.

PORCSZÖVET

The cells that produce the cartilage matrix are called **chondroblasts** or **chondrocytes**, depending on the relative maturity of the cells.

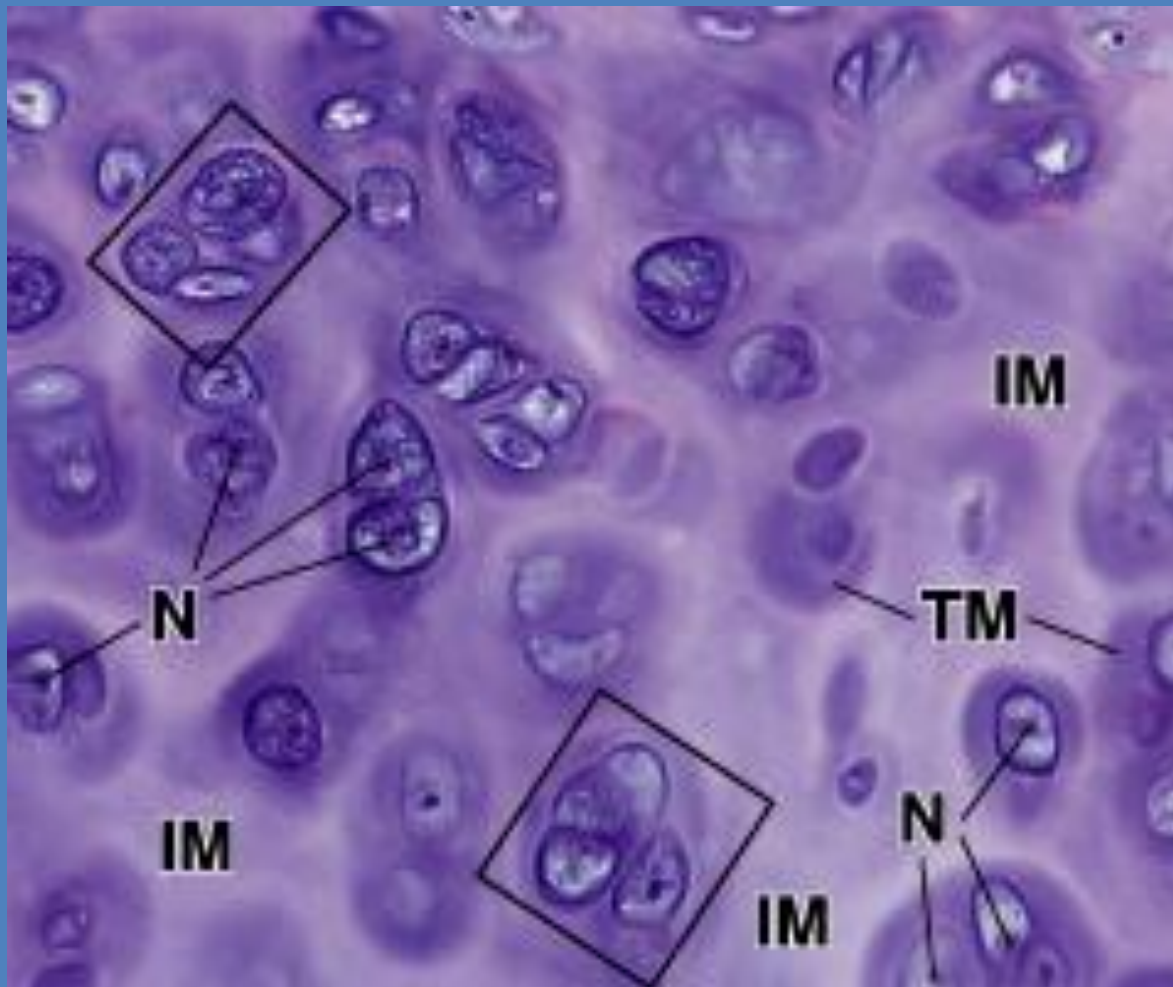
Chondrocytes occupy small cavities in the extracellular matrix called **lacunae**. Two chondrocytes may occupy a single lacuna.

The extracellular matrix is compartmentalized. A **pericellular matrix** (visible with special staining) is circumscribed by a moderately stained **territorial matrix** and a less intensely stained **interterritorial matrix**.

PORCSZÖVET TÍPUSAI I.

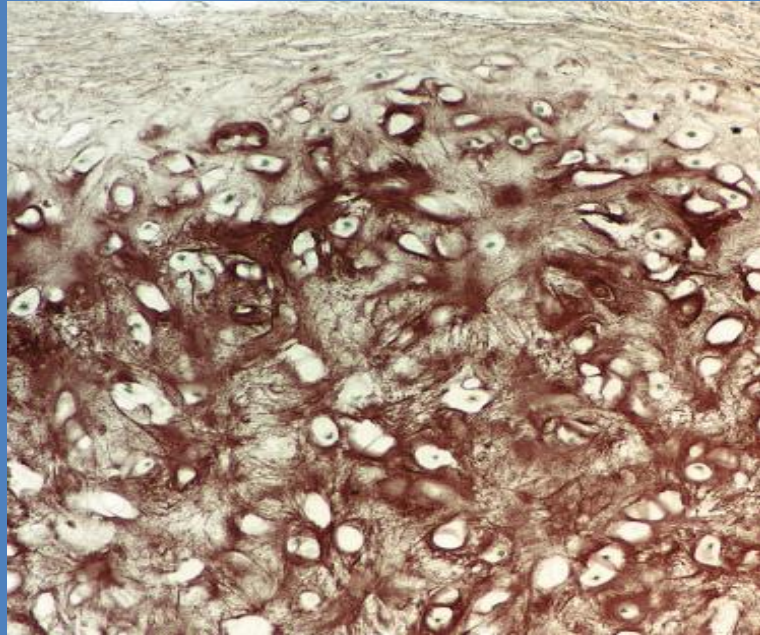
- *Hyalinporc*

N: chondrocyták lacunákban
TM: territoriális mátrix
IM: interterritoriális mátrix

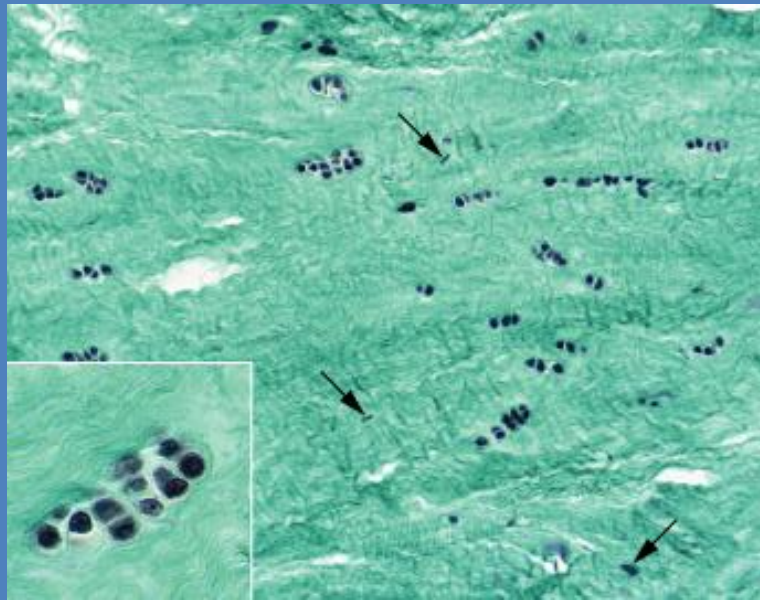
PORCSZÖVET TÍPUSAI II.

- *Elasztikus porc*

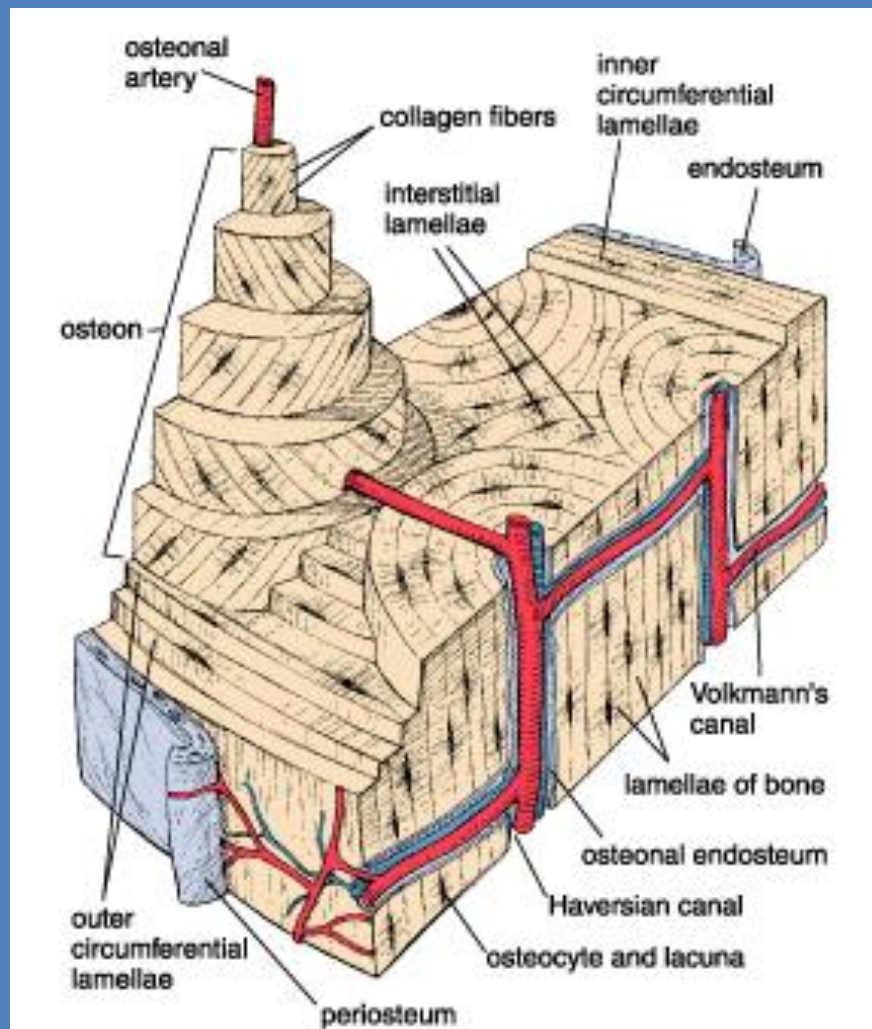
Gégefedő

- *Rostos porc*

Porckorong

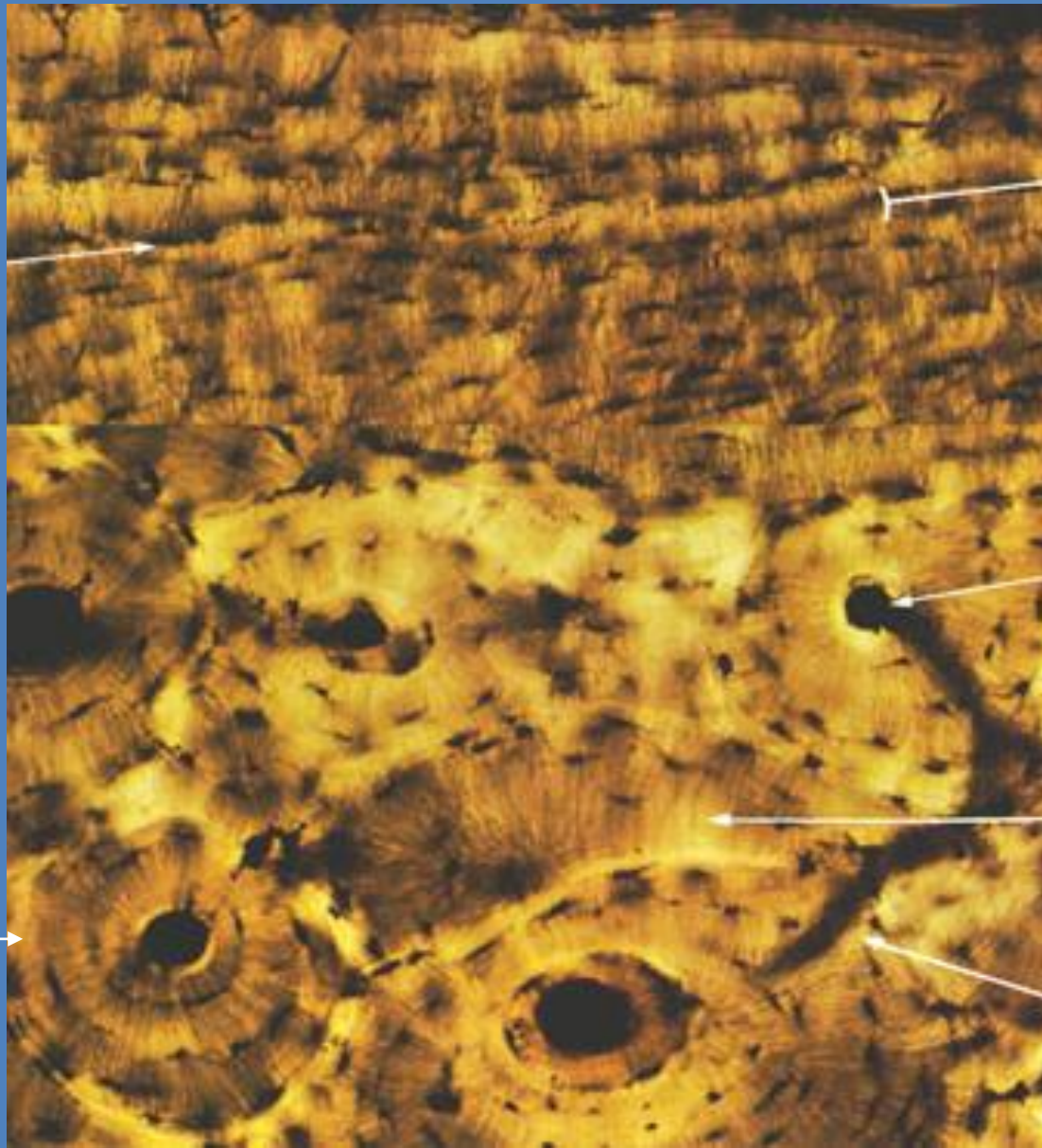
CSONTSZÖVET I.

Figure 8.3. Diagram of a section of the compact bone removed from the shaft of a long bone.

CSONTSZÖVET II.

Lacuna

Havers csatorna

Közbeiktatott
lemezek

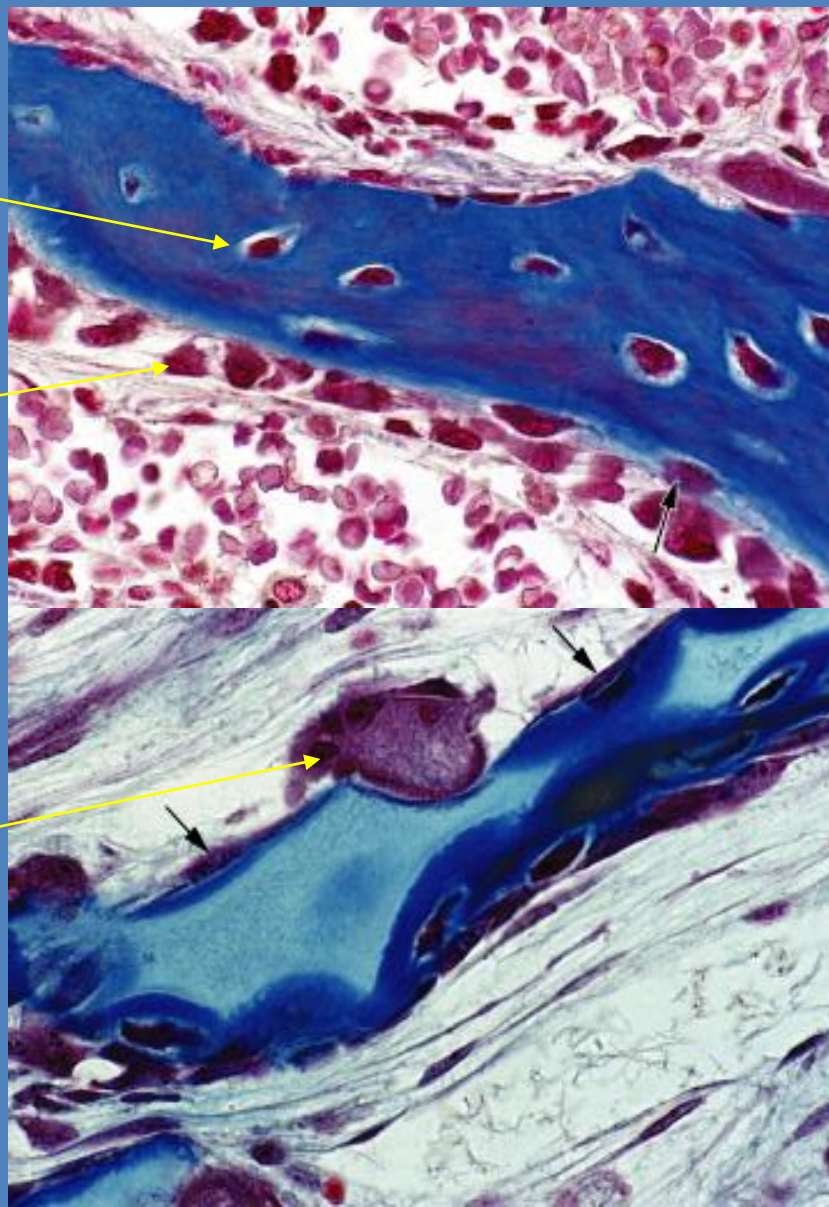
Volkman csatorna

Laminae
speciales

A CSONTSZÖVET SEJTJEI

- *Osteocyták*: saját extracelluláris mátrixukba záródtak
- *Osteoblastok* (csontépítő sejtek)
- *Osteoclastok* (csontbontó sejtek)

IZOMSZÖVET

Az izomrostok myofibrillumokból épülnek fel, amelyek viszont myofilamentumokból állnak. A filamentumok két fő fajtáját különíthetjük el a vékony (aktin) és a vastag filamentumot (miozin).

Az izomszövet felosztható *simaiizomra* és *harántcsíktolt izomra* a struktúrától és a működéstől függően.

HARÁNTCSÍKOLT IZOM TÍPUSAI I.

- *Vázizom*

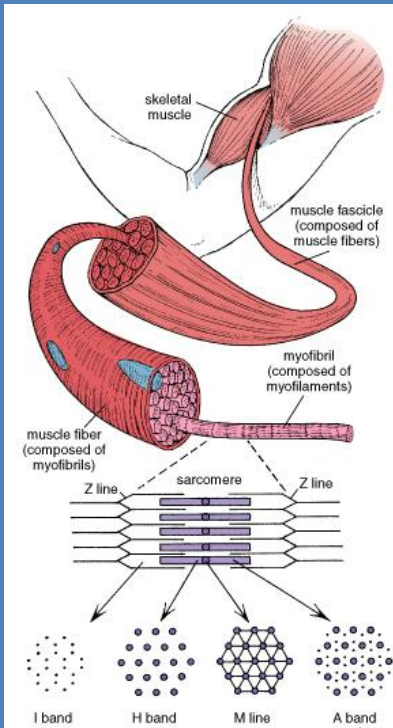

Figure 10.3. Organization of a skeletal muscle.

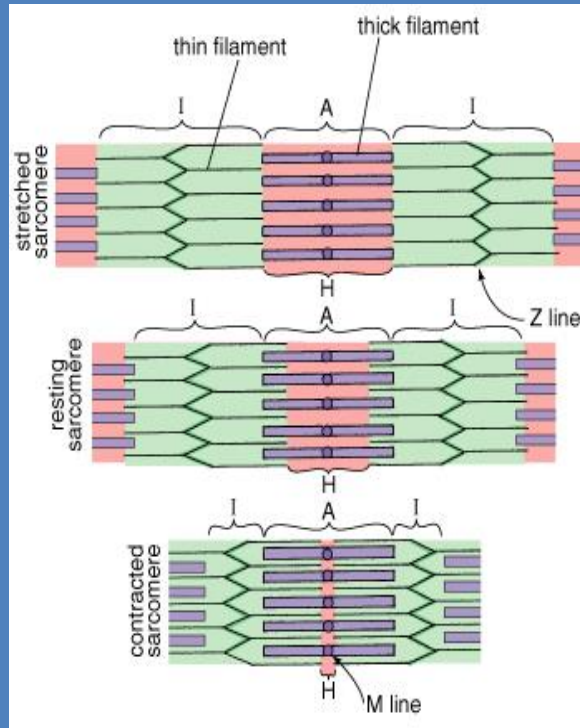
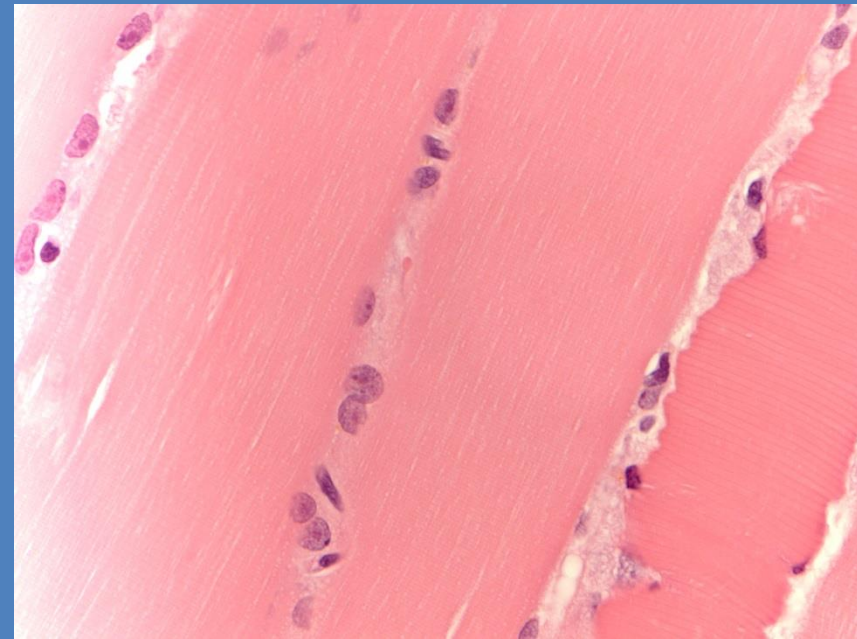
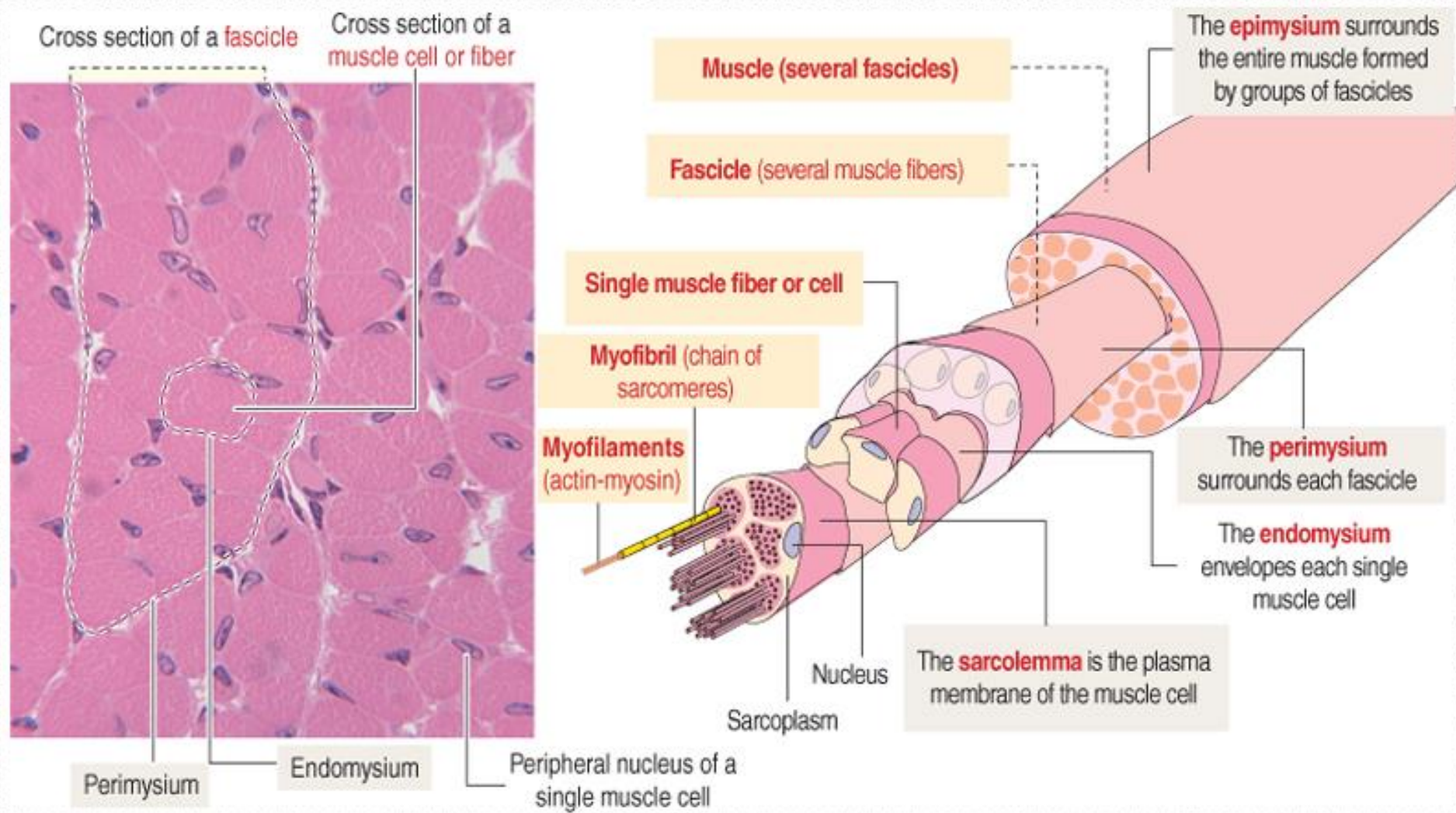

Figure 10.5. Sarcomere in different functional stages.

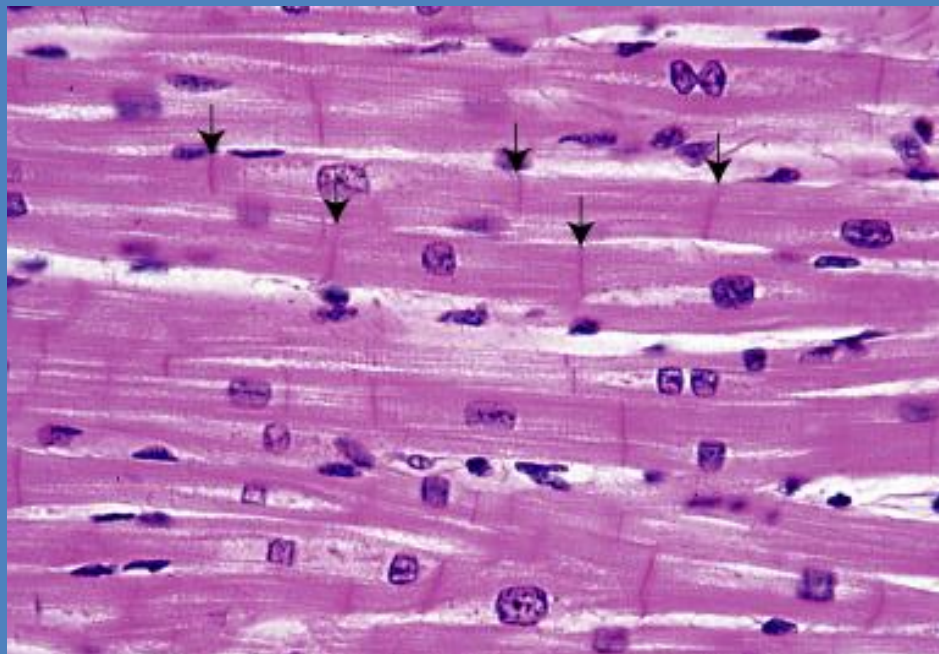

Vázizom

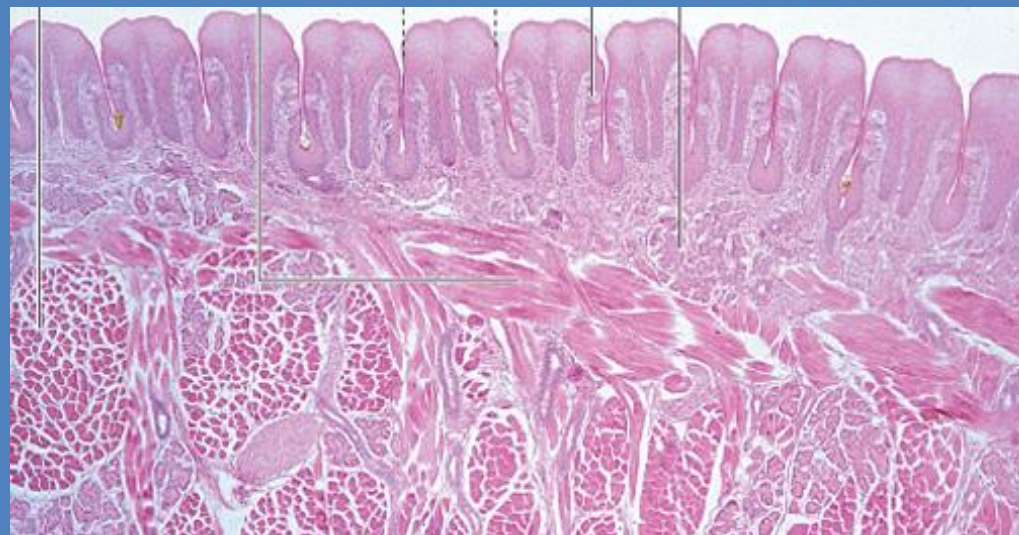

HARÁNTCSÍKOLT IZOM TÍPUSAI II.

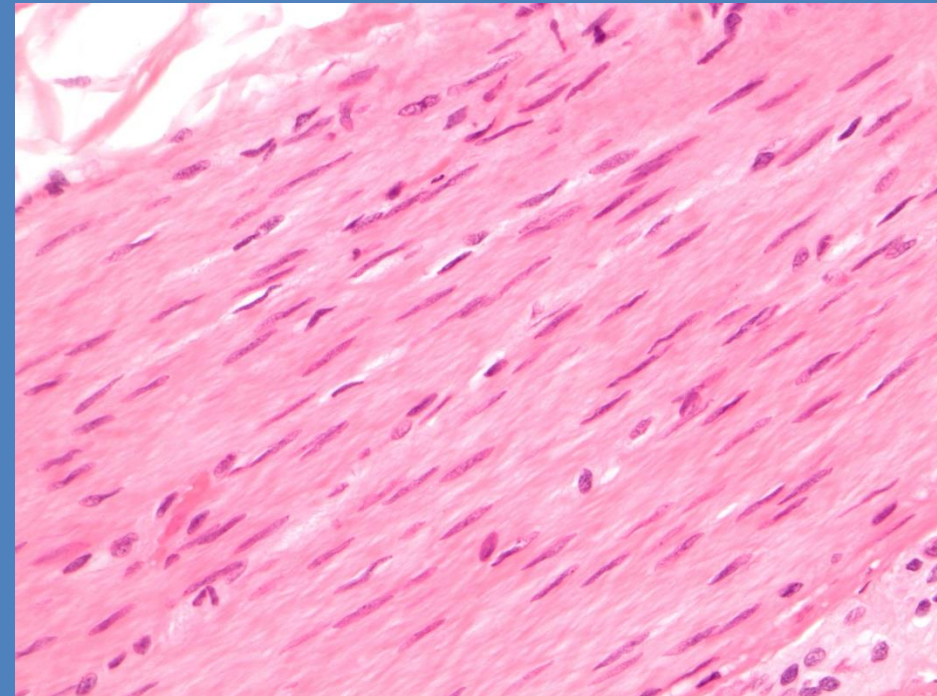
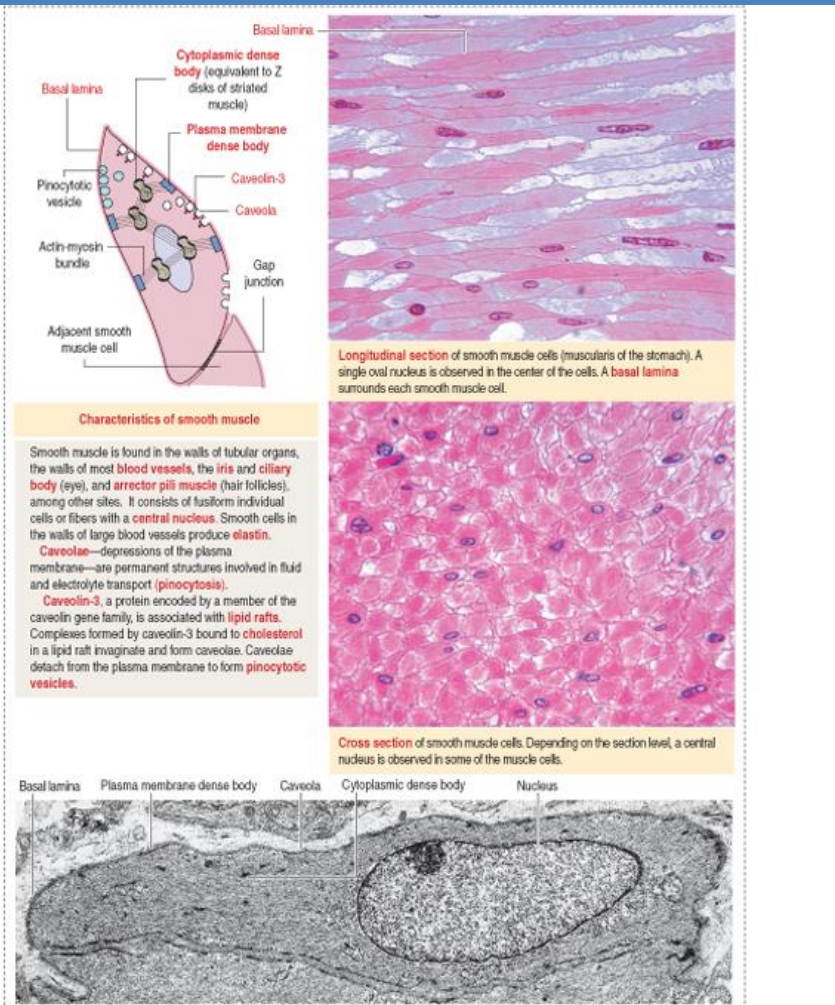
- *Szívizom*
(nyilak: Eberth vonalak)

- *Zsigeri*
harántcsíkolt izom
(nyelv)

SIMAIZOM

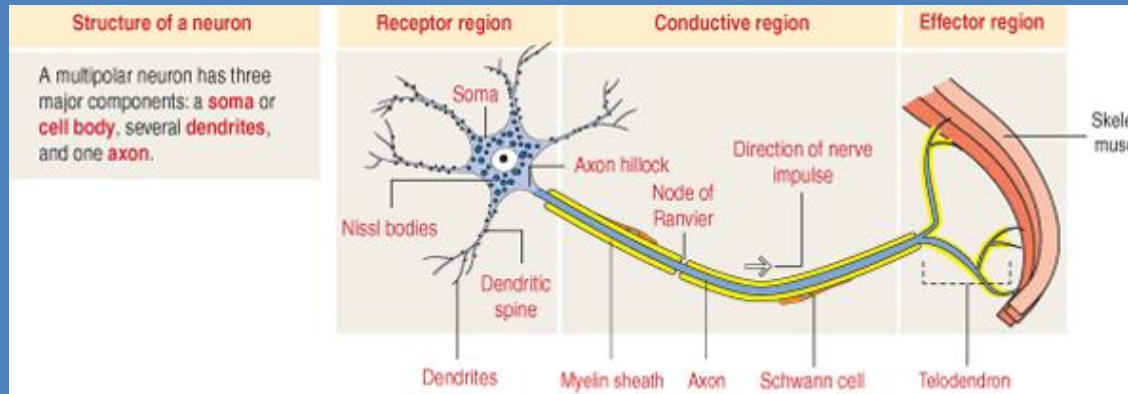

IDEGSZÖVET

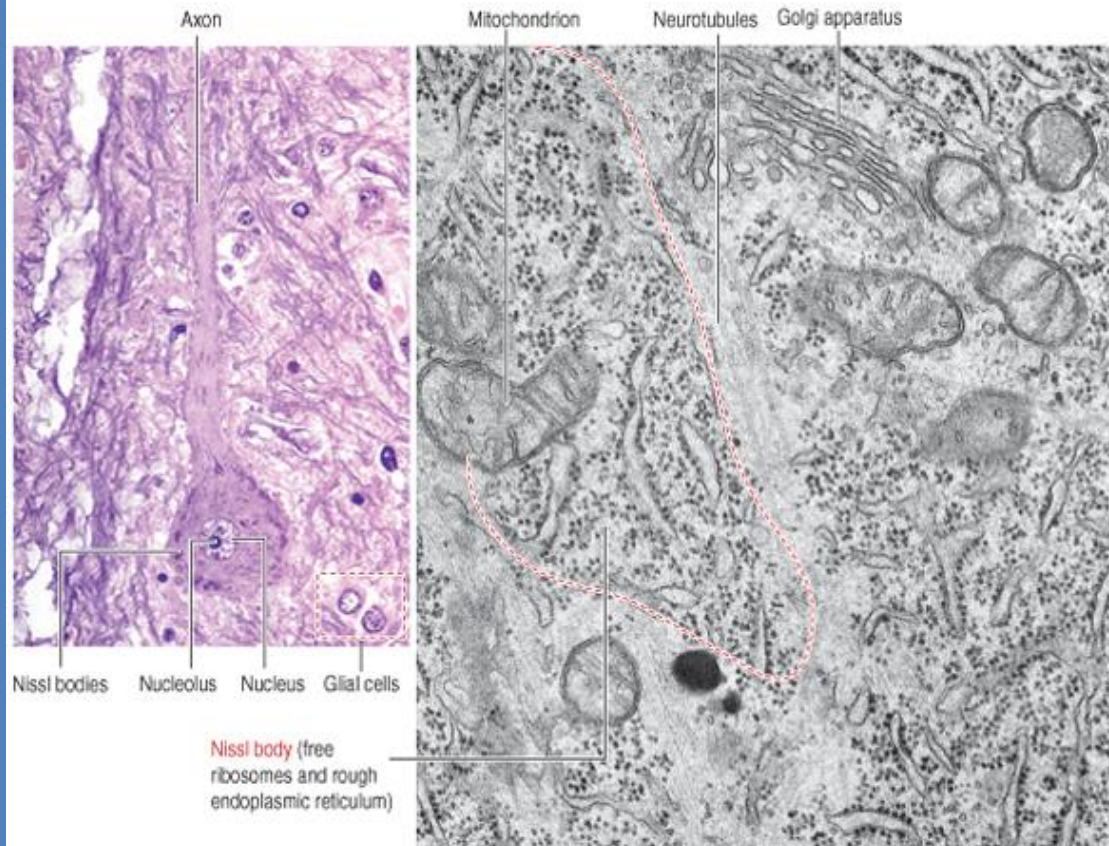
Az idegszövet *idegsejtekből (neuronok) és glia sejtekből* épül fel. A neuronok képesek az **érkező impulzusok felvételére, feldolgozására és átalakítására, ill. továbbítására.**

A glia sejtek felelősek a neuronok számára szükséges *mikrokörnyezet kialakításáért*; az idegszövet *kötőszöveti funkcióit látják el* (neuroglia).

NEURONOK

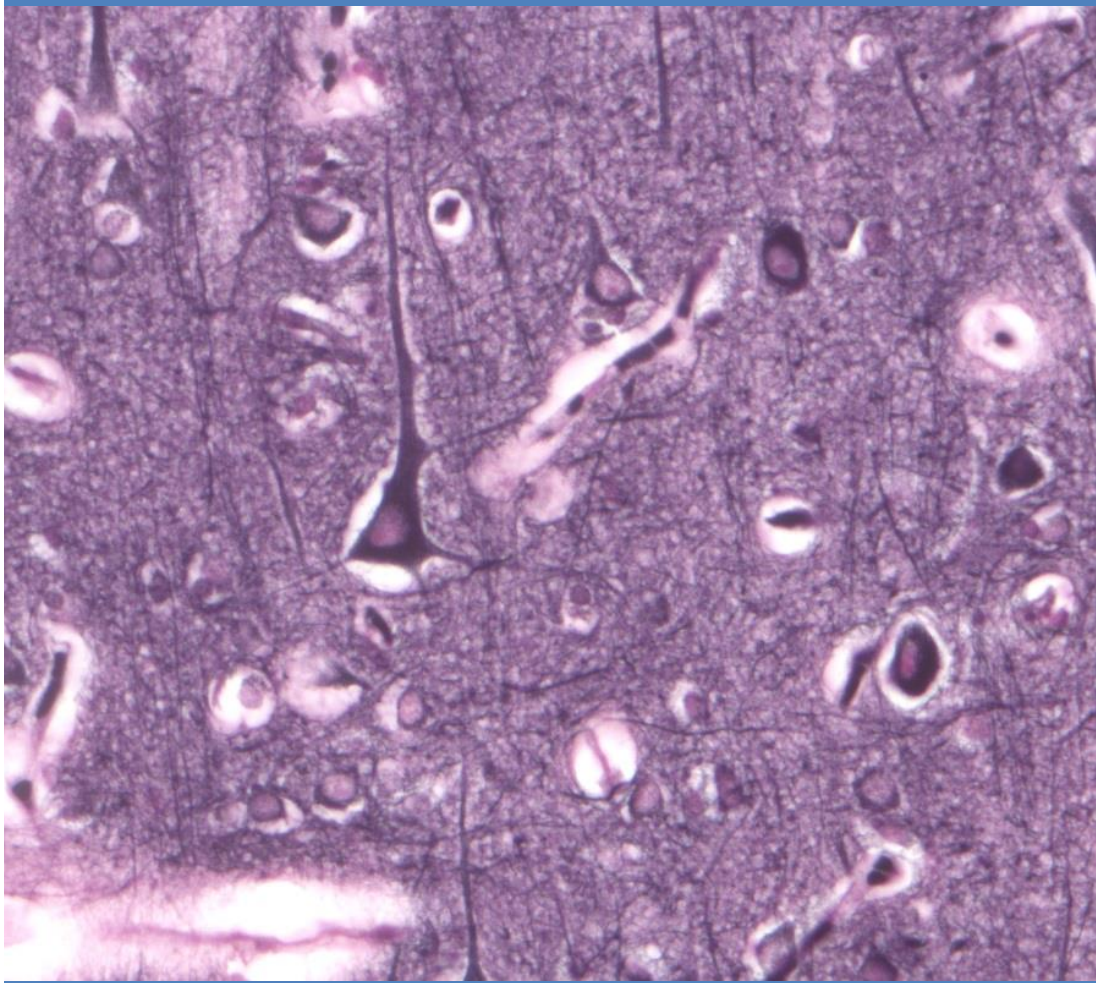
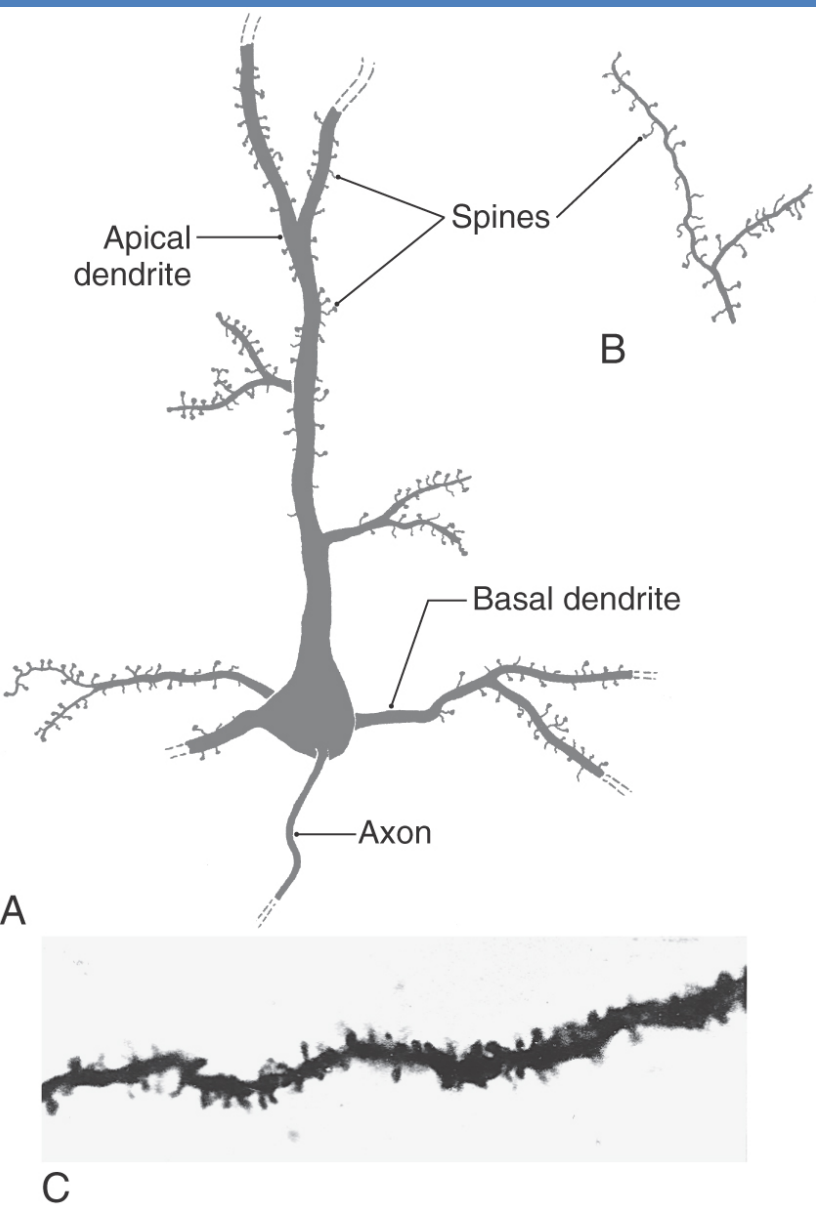

- Perikaryon
- Dendritek
- Axondomb
- Axon

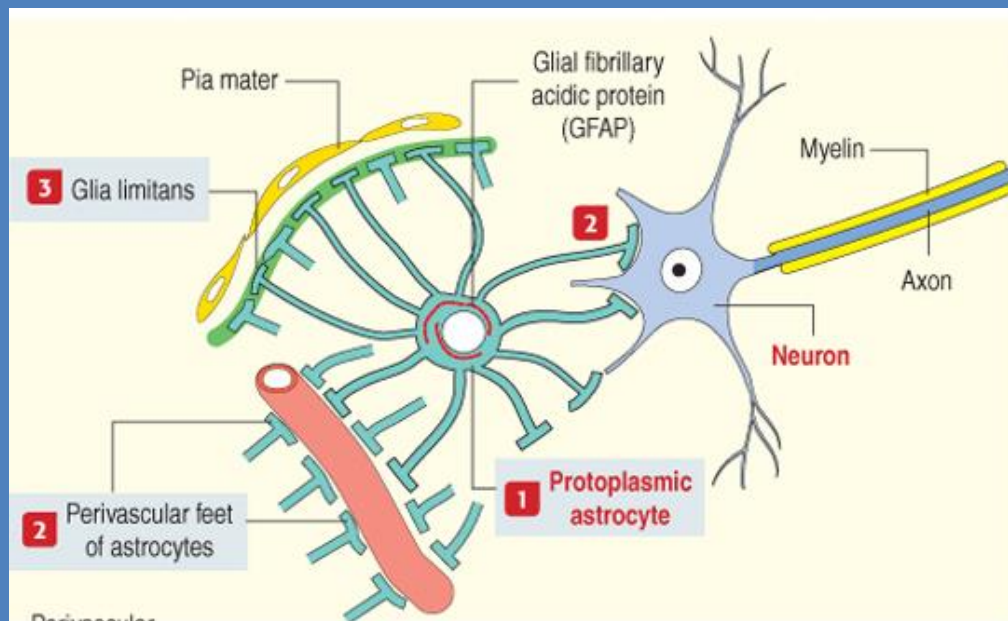
NEURONOK

GLIA SEJTEK

Típusai:

- Astrocyták
- Oligodendrocyták
- Schwann-sejtek
- Ependyma sejtek
- Microglia sejtek

Astrocytes

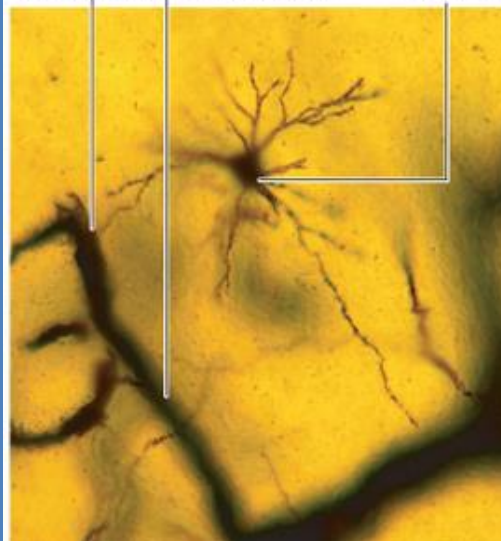
1 Astrocytes are present in the CNS

They are branching cells with cytoplasmic processes ending in expansions called **end-feet**.

2 End-feet cover neurons (dendrites and cell bodies), the inner surface of the pia mater, and every blood vessel of the CNS.

3 Joined end-feet processes coating the pia mater form collectively the **glia limitans** (glial limiting membrane).

Perivascular end-feet area Blood capillary Astrocyte

The blood-brain barrier

In the CNS, **capillaries** are lined by continuous endothelial cells linked by **tight junctions**.

Substances can reach the nervous tissue only by crossing through the endothelial cells. However, water, gases, and lipid-soluble molecules can diffuse across endothelial cells.

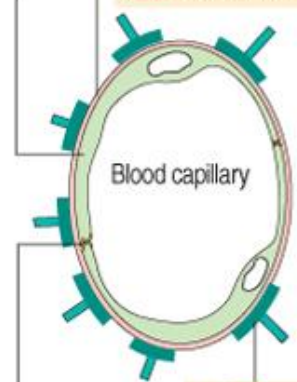
Tight junctions between endothelial cells are the main components of the blood-brain barrier.

Additional components are:

4 The basal lamina of the endothelial capillaries.

5 The perivascular astrocyte end-feet.

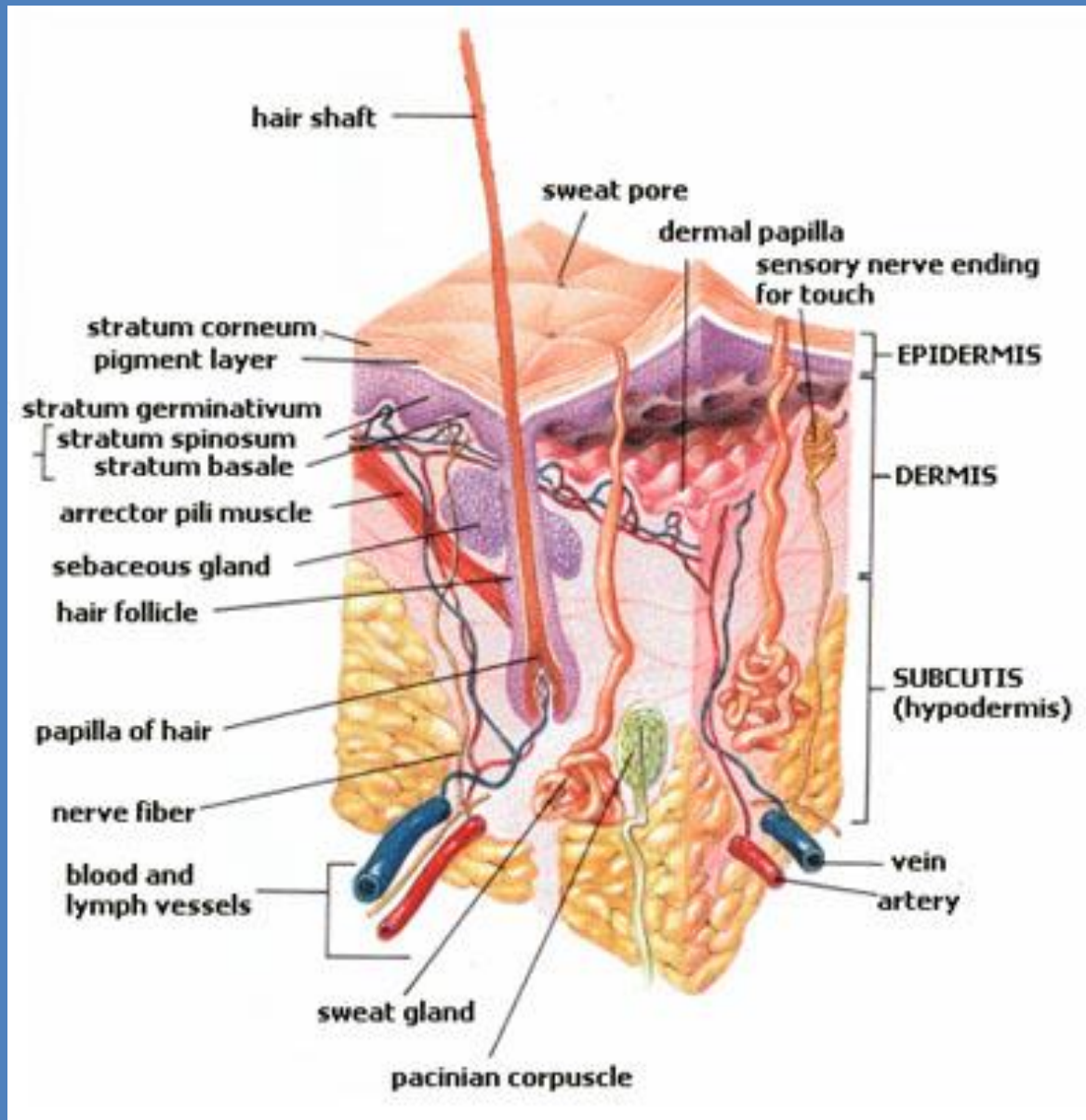
Endothelial cell **4** Basal lamin

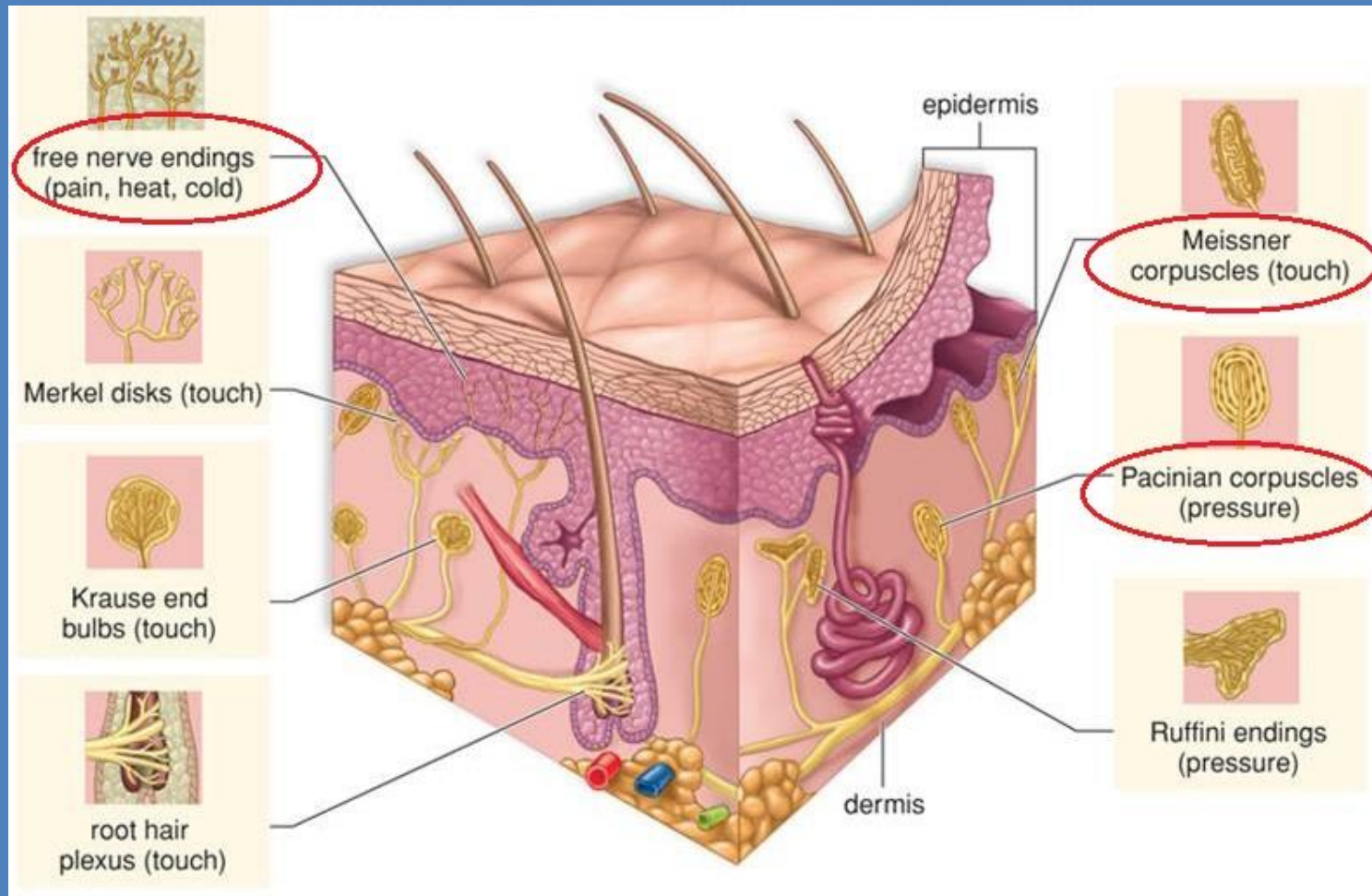
The tight junction is the main component of the blood-brain barrier

5 Perivascular astrocyte end-feet

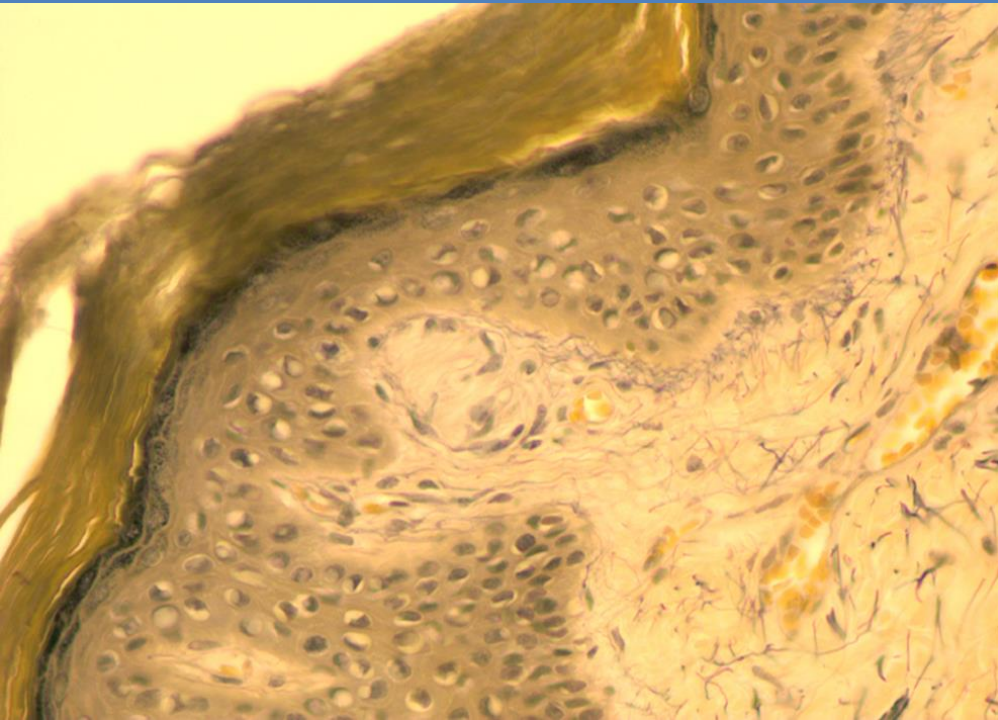
BŐR

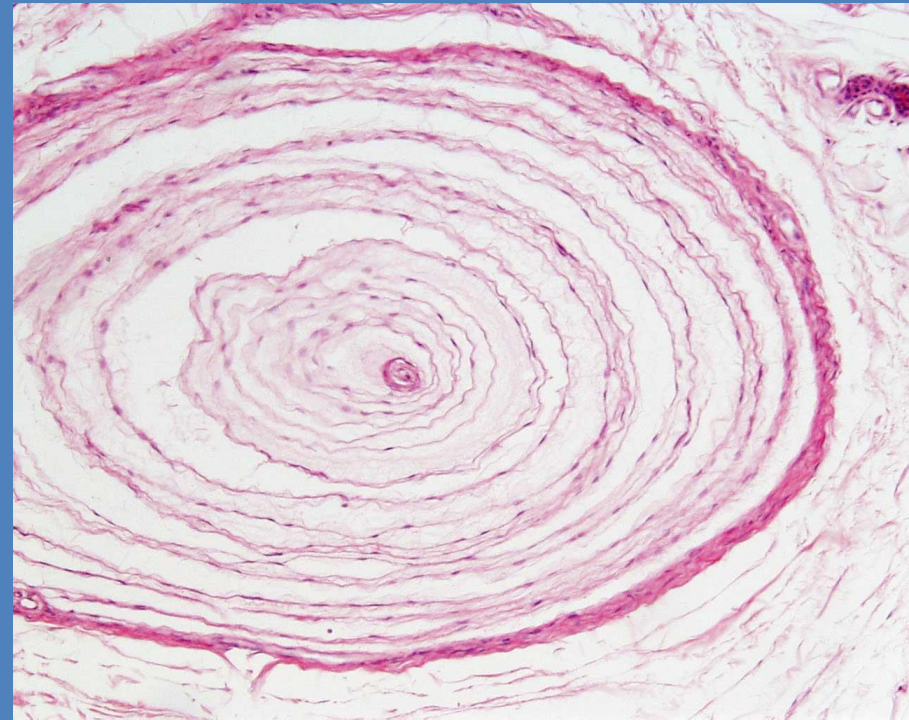
Receptorok

Receptorok

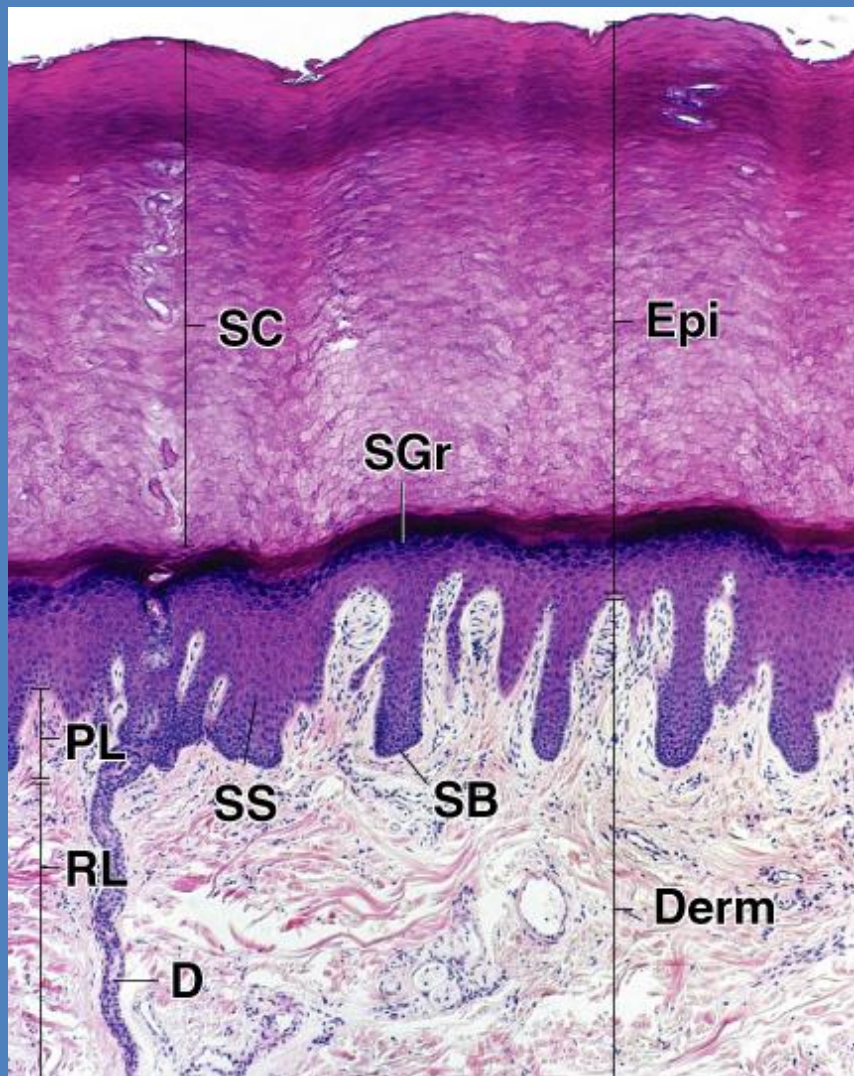

Meissner- féle tapintóttest

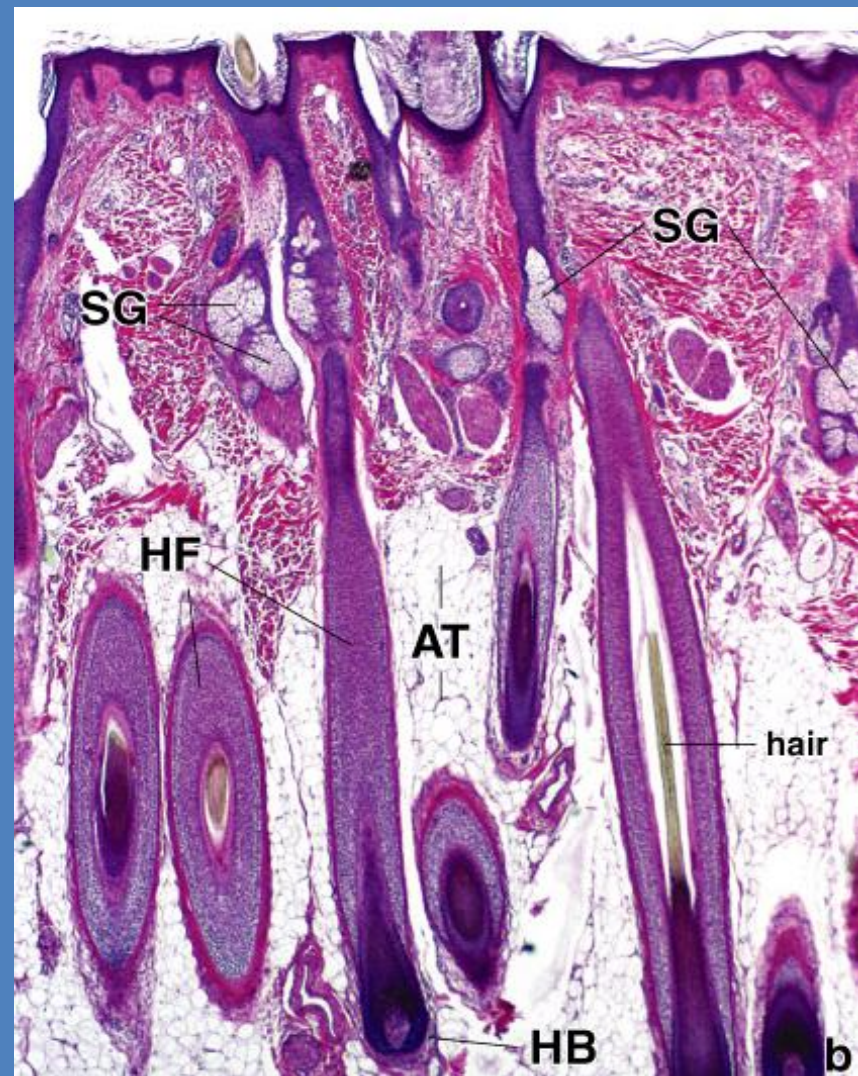

Vater-Pacini-féle tapintóttest

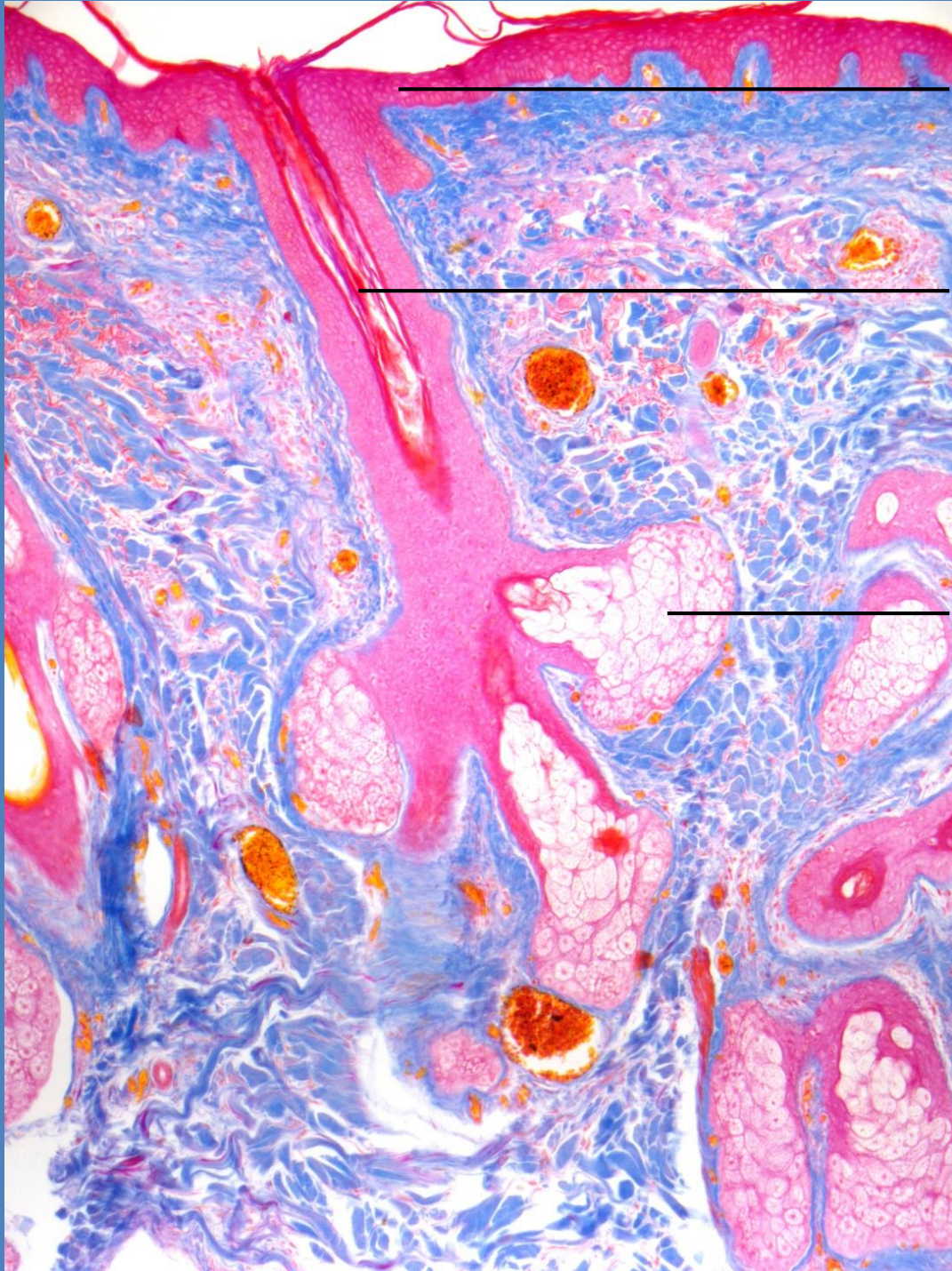
Bőr - Hajas fejbőr

SB: stratum basale, SS: stratum spinosum
SGr: stratum granulosum, SC: stratum
Corneum, PL: stratum papillare, RL: stratum reticulare,
D: ductus

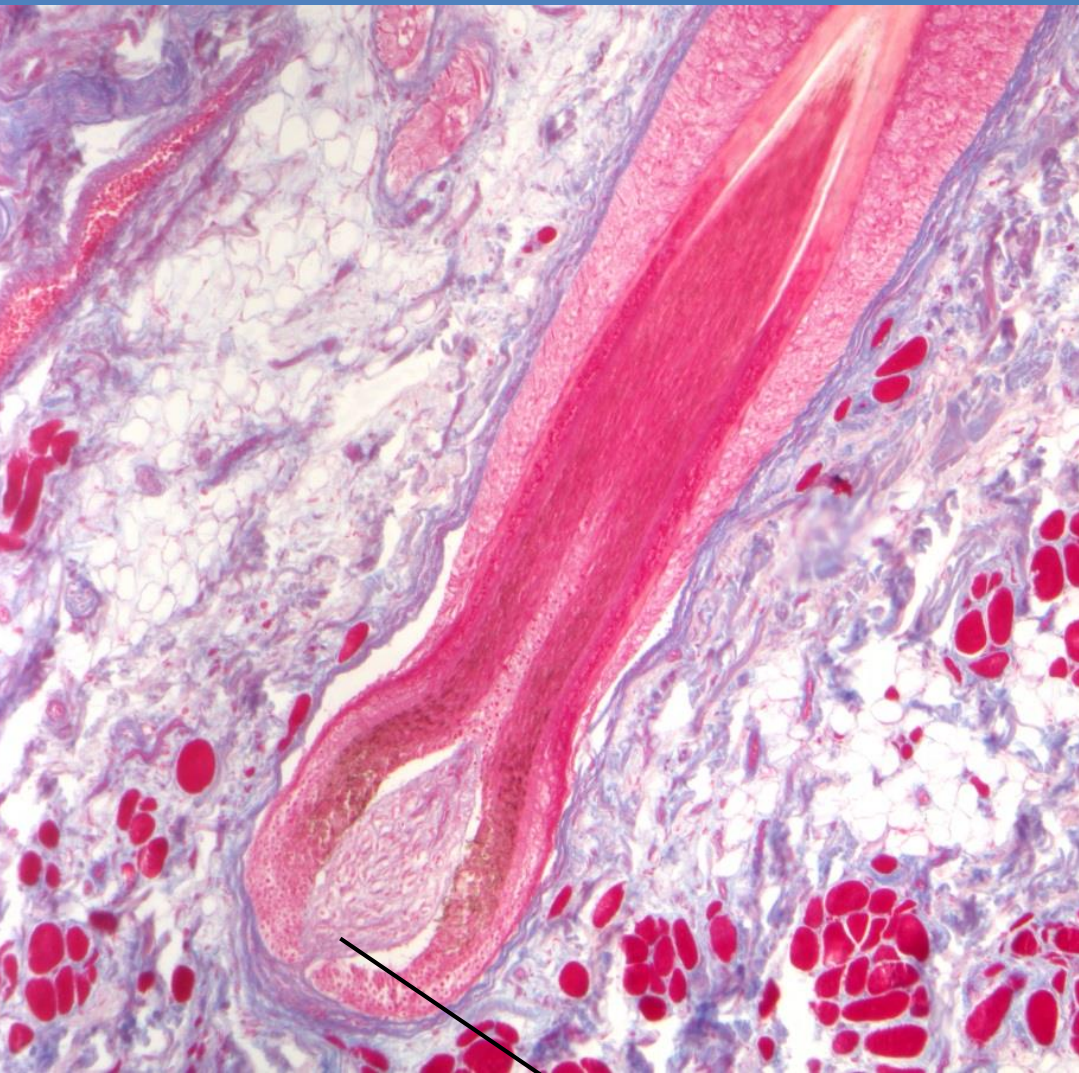
SG: glandula sebacea, HF: szőrtüsző
AT: zsírszövet, HB: bulbus

Epidermis

Szőr

Faggyúmirigy

Infundibulum

Isthmus

Pars distalis

Papilla pili

Védd a bőröd!

Köszönöm a figyelmet!

References: Kierszenbaum: Histology and Cell Biology
Ross: Histology: A Textbook and Atlas